

NOTAT

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Vandplaner og Havmiljø
J.nr. NST-700-00014
Ref. ehp

Bilag 1. Modtagne høringssvar til udkast til notat om evaluering af råstofloven.

1. Fælles høringssvar fra Dansk Byggeri, herunder Danske Råstoffer, Dansk Industri og Rederiforeningen	s. 1
2. Rohde Nielsen A/S	s. 7
3. Ole Askehøve A/S Konsulentfirma	s. 13
4. Frits Dahlgaard, Flitholm Sten og Grus	s. 25
5. Thyborøn Nordsø Ral A/S	s. 27
6. Danmarks Naturfredningsforening	s. 41
7. Friluftsrådet	s. 45
8. Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste	s. 47
9. Kystdirektoratet	s. 49
10. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen	s. 51
11. Energistyrelsen	s. 53

Naturstyrelsen
Att. Helle Pilsgaard, Lisbeth Ølgaard
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Høring vedrørende evaluering af råstofloven

Under henvisning til udsendte høring vedrørende evaluering af råstofloven, fremsendes herved Danske Råstoffers, Dansk Byggeris, Danmarks Rederiforenings og DI's bemærkninger til udkast til "Notat vedrørende evaluering af råstofloven".

Branchen er enig i, at lovens hovedformål er, at sikre en fri og dermed større konkurrence mellem de virksomheder, der indvinder råstoffer på havet, ligesom loven skulle give et større incitament til efterforskning.

Hovedformålet understøttes af bemærkningerne til loven, hvor det tillige præciseres, at loven skal sikre, at indvinding på havet kommerialiseres og tilnærmes vores nabolandes vilkår. Dette sidste hensyn var et af argumenterne for at indføre et vederlag for indvinding på hav. Ligesom dette vederlag blev indført for at ligestille indvinding på hav med indvinding på land.

Baggrunden for ændringer i råstofloven i 2009 var EU-kommissionen kritik, fremsat i åbningsskrivelse den 18. oktober 2006, af den dagældende godkendelsesordning af fartøjer. Denne godkendelsesordning blev ophævet i 2009, men det fremgår ikke af notatet, om denne ændring har haft nogen betydning og bidraget til en mere fri konkurrence.

1. Manglende konkurrence ved indvinding på hav

Reglerne for indvinding på hav blev ændret væsentligt ved loven i 2009, idet der blev indført et auktionssystem, og efterforskningstilladelserne blev tidsmæssigt afkortet og indvindingsperioderne blev halveret fra 10 til 5 år.

Begrundelsen for forkortelsen af indvindingsperioderne var konkurrence-rådets kritik. Derimod havde EU-kommissionen ingen bemærkninger til længden af selve indvindingsperioderne, men anførte i sin åbningsskrivelse, at der ingen miljømæssige eller forsyningsikkerhedsmæssige grunde var til at udstede efterforskningstilladelser, for perioder på op til 10 år med tilhørende fortrinsstilling ved senere ansøgning om indvindingstilladelse.

Det skal understreges, at åbningsskrivelsen alene adresserede efterforskningstilladelsernes længde, men at man fra dansk side også valgte at forkorte indvindingstilladelserne, selvom det ikke var et krav fra EU.

Kombinationen af indvindingsvederlag, arealvederlag, sikkerhedsstillelse og krav om efterforskning af langt større arealer end virksomhedernes behov stiller store krav til en virksomheds volumen, såvel materielt som økonomisk. Sammenholdt med en kun 5-årig indvindingstilladelse har det udelukket de mindre virksomheder i at deltage i auktionerne. Tilsvarende er vilkårene for efterforskning og udlægning af fællesområder så lidt attraktive, at der med den nuværende regulering ikke kan forventes udlagt nye fællesområder i tilstrækkeligt omfang.

Kendsgerningen efter råstoflovens indførelse er, at kun to af de større virksomheder har deltaget i auktionerne. De to virksomheder har forskellige interesser på havbunden og er derfor reelt ikke i konkurrence med hinanden.

Disse forhold nedtones i notatet, selv om det er en helt central faktor i vurderingen af, hvorvidt ændringerne i råstofloven har skabt et bedre grundlag for en fri konkurrence imellem de der indvinder på havet og givet et større incitament til efterforskning. Derfor bør notatet indeholde en lang mere indgående vurdering og konklusion vedr. dette punkt.

Branchen skal understrege, at auktionssystemet har haft den modsatte effekt end det der var ønsket og har forhindret en øget konkurrence mellem virksomhederne. Branchen mener, at en delvis løsning vil være en forlængelse af indvindingstilladelserne til mindst 10 år.

2. Ulige konkurrence med land og import

Notatet koncentrerer sig om forholdene for indvinding på hav, men bør også indeholde en sammenligning af forholdene på land, for at kunne foretage en reel vurdering af om, der er skabt en mere fri konkurrence i branchen.

Her skal der især peges på, at indvindere på land har indvindingstilladelser på langt over de ti år, forudsat der har været foretaget VVM undersøgelse, der kan sammenlignes med de undersøgelser der foretages i forbindelse med en efterforskning.

Vederlaget på 8 kr/m³ i fællesområderne medfører, at råstofferne fra disse områder i mange tilfælde ikke er konkurrencedygtige med landmaterialer og importerede råstoffer. I forvejen er produktionspriserne ved indvinding på land betydelig lavere end produktionspriserne på hav.

3. Færre råstoffer fra hav til land

Som bilag til dette høringssvar vedlægges en oversigt med data fra Danmarks Statistik og Naturstyrelsen over indvinding af råstoffer på land og fra havet, samt over import af knust granit.

Som det fremgår af bilag 1, som Dansk Byggeri har udarbejdet, så faldt indvindingen af sand, ral og sten samt grus, eksklusiv fyldsand fra havet med 13,8 % i 2010. Derved blev markedsandelen reduceret med 0,8 procentpoint fra 10,4 af de samlede mængder i 2009 til 9,6 % i 2010. Det er i modstrid med hensigten med lovgivningen.

Indvindingen af sand, grus og sten på land faldt i 2010 med 5,6 %. Indvinding udgjorde 82,8 % af de samlede mængder i 2010 mod 82,1 % i 2009. dermed steg markedsandelen af landmaterialer med 0,7 procentpoint i 2010.

Branchen finder, at en løsning kan være at sænke vederlaget i fællesområderne. Herved vil en af lovens hensigter løftes, idet der vil kunne sikres, at tilførelsen af havmaterialer til brug på land vil blive øget.

4. Ulige konkurrence med nabolande

Naturstyrelsens evaluering af råstofloven forholder sig, efter branchens opfattelse, ikke i tilstrækkelig grad til indvinding af råstoffer i de øvrige EU lande i forhold til de danske forhold. Netop indskrænkningen af længden af indvindingsperioder har gjort, at branchen er blevet meget opmærksom på andre landes indvindingsperioder på hav. I England gives der op til 15 års indvindingsperioder, medens der i Tyskland normalt gives 30 år.

Den meget korte indvindingsperiode der gives til indvindere på havet i Danmark, skaber en ubalance mellem risici og indtjeningsmuligheder og danner ikke, som i andre europæiske lande, baggrund for afskrivning af tidssvarende moderne materiel i form af store fartøjer.

5. Manglende samordning mellem styrelserne

I modsætning til England er der i Danmark ikke én ansvarlig myndighed, der samler alle hensyn på havet. Kulturarvsstyrelsen, Energistyrelsen, Erhvervs- og Byggestyrelsen og Forsvaret m.fl. varetager deres interesser på havet, uden at have undersøgt andres interesser i samme område. Dette skaber fordyrelse og forsinkelser for både det offentlige og virksomhederne.

Styrelserne er sideordnede, men hvis de er internt uenige, får det sagsbehandlingen til at gå i stå. På land er det kommunen der har en samordningspligt og derfor opstår der ikke her tilsvarende problemer.

Branchen er klar over, at dette rejste problem ikke er en del af evalueringen af råstofloven. Alligevel vil vi henstille til, at problemet bliver rejst overfor de relevante ministre med henblik på at udpege én ansvarlig enhed, der kan samordne de forskellige interesser.

6. Afsluttende bemærkninger

Som det fremgår ovenfor finder branchen ikke, at loven har fungeret efter sin hensigt og på ingen måder har bidraget til en øget konkurrence, specielt ved indvinding på hav. Vi er klar over, at Naturstyrelsen er af den opfattelse, at det er for tidligt at evaluere loven. Ikke desto mindre er denne evaluering et resultat af den manglende

inddragelse af branchen i forbindelse med tilblivelsen af loven i 2009 og af samme årsag pålagt af Folketinget.

Derfor må branchen henstille til og forvente, at denne evaluering tages alvorligt og der denne gang bliver lyttet til branchen og den bliver taget seriøst.

Branchen har hele tiden været og er fortsat indstillet på en dialog med Naturstyrelsen med henblik på, at finde løsninger på de problemer der er med loven. Branchen er af den opfattelse, at der ikke nødvendigvis skal ske store ændringer af loven, men der skal være vilje til at ændre de steder, der forhindrer en mere fri konkurrence.

Branchen ønsker således, at der inden evalueringen afleveres til Folketingets miljøudvalg, indledes en konstruktiv dialog Naturstyrelsen og branchen imellem, med henblik på at kunne aflevere en evaluering i enighed.

Vi ser således frem til, at Naturstyrelsen vender tilbage til undertegnede.

Det skal bemærkes, at branchen tidligere er fremkommet med konkrete bemærkninger til det første udkast til et notat til folkettinget. Idet omfang Naturstyrelsen ikke allerede har ændret i overensstemmelse med disse bemærkninger fastholdes de.

Med venlig hilsen

Vibeke Plambeck

Simon Gylling

Jacob K. Clasen

Chefkonsulent
DI

Konsulent
Danske Råstoffer
Dansk Byggeri

Kontorchef
Rederiforeningen

Råstofindvinding på Land (1000 m3) efter råstofftype og tid

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Sand, grus og sten	27.587	27.056	25.555	23.634	27.058	29.502	35.239	33.229	28.852	19.350	18.269
Kvartssand	479	488	484	484	486	553	496	589	467	332	346
Granit	199	166	193	190	186	189	186	205	192	156	144
Ler	788	720	663	632	648	717	788	833	655	364	346
Ekspand. ler	313	234	221	225	297	328	420	577	337	125	179
Moler	227	231	254	265	226	251	236	241	252	202	189
Kridt/kalk	3.405	3.480	3.240	3.025	3.252	3.338	3.912	4.431	3.075	2.735	2.510
Tærv	247	287	336	314	345	323	336	242	145	211	173
Andre råstoffer	563	197	262	213	276	485	312	1.732	1.845	1.941	1.812
Samlet indvinding	33.809	32.859	31.188	28.982	32.774	35.685	41.925	42.079	35.820	25.419	23.978

Kilde: 2000-2006: www.statistikbanken.dk/RST og 2007-2010: www.statistikbanken.dk/RST01, opgjort pr. 5/9-2011

Råstoffer indvundet fra Farvande (1000 m3) efter råstofftype og tid

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Sand	0	0	0	0	0	716	835	1.001	774	520	554
Ral og sten	0	0	0	0	0	1.251	1.532	1.628	1.658	1.428	1.077
Grus	2.389	2.147	2.155	2.070	1.996	362	325	408	824	509	487
Fyldsand	4.722	3.247	3.572	4.126	4.661	8.932	4.719	3.883	3.224	3.608	3.604
Gråsten og søsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skaller	3	0	0	0	0	1	2	1	2	3	1
Andet	21	5	55	46	12	106	0	1	39	0	0
Samlet indvinding	7.136	5.399	5.782	6.243	6.670	11.368	7.413	6.921	6.405	5.928	5.723

Kilde: 2000-2008 og 2010: www.statistikbanken.dk/RST3 opgjort pr. 1/9-2011 og revideret opgørelse af 22. august 2011 fra Naturstyrelsen for 2008 (kun indvinding af ral) og 2009

Import (1000m3) (Rev. 4 SITC) efter SITC-hovedgrupper, land, enhed og tid

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
I alt	1.448	1.208	1.286	1.588	1.770	1.739	1.877	2.042	2.064	1.762	1.687
heraf											
- Norge	916	985	1.105	1.090	1.464	1.442	1.512	1.712	1.861	1.584	1.491
- Sverige	0	0	0	3	3	1	1	2	0	1	2
- Tyskland	77	83	93	93	126	134	139	161	194	160	155

Kilde: 2000-2006: www.statistikbanken.dk/SITCR3Y og 2007-2010: www.statistikbanken.dk/SITCR4Y, opgjort pr. 8/9-2011

Anm.: Benyttet hovedgruppe "27340 Småsten og knuste sten, grus, makadam og tjæremakadam; flindt, singels mv."

Til omregning af kilo til m3 benyttes faktor 0,6 jf. Danmarks Statistik "Varedeklaration: Råstofindvinding i Danmark"

FBF & TTR 22. september 2011

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Indvinding i 1.000 m³											
På land af sand, grus og sten	27.587	27.056	25.555	23.634	27.058	29.502	35.239	33.229	28.852	19.350	18.269
Fra farvande af sand, ral & sten, grus, ekskl. fyldsand	2.389	2.147	2.155	2.070	1.986	2.329	2.692	3.037	3.256	2.457	2.118
Import af knuste sten	1.448	1.208	1.286	1.588	1.770	1.739	1.877	2.042	2.064	1.762	1.687
Samlet tilførsel	31.424	30.411	28.996	27.292	30.824	33.570	39.808	38.308	34.172	23.569	22.074

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Procentvis ændring i forhold til året før										
På land af sand, grus og sten	-1,9	-5,5	-7,5	14,5	9,0	19,4	-5,7	-13,2	-32,9	-5,6
Fra farvande af sand, ral & sten, grus, ekskl. fyldsand	-10,1	0,4	-3,9	-3,6	16,7	15,6	12,8	7,2	-24,5	-13,8
Import af knuste sten	-16,6	6,5	23,5	11,5	-1,8	7,9	8,8	1,1	-14,6	-4,3
Samlet tilførsel	-3,2	-4,7	-5,9	12,9	8,9	18,6	-3,8	-10,8	-31,0	-6,3

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Andel i procent af samlet indvinding											
På land af sand, grus og sten	87,8	89,0	88,1	86,6	87,8	87,9	88,5	86,7	84,4	82,1	82,8
Fra farvande af sand, ral & sten, grus, ekskl. fyldsand	7,6	7,1	7,4	7,6	6,5	6,9	6,8	7,9	9,5	10,4	9,6
Import af knuste sten	4,6	4,0	4,4	5,8	5,7	5,2	4,7	5,3	6,0	7,5	7,6
Samlet tilførsel	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Indvinding i 1.000 m³											
På land af sand, grus og sten	27.587	27.056	25.555	23.634	27.058	29.502	35.239	33.229	28.852	19.350	18.269
Fra farvande af sand, ral & sten, grus og fyldsand	7.111	5.394	5.727	6.196	6.657	11.261	7.411	6.920	6.480	6.065	5.722
Import af knuste sten	1.448	1.208	1.286	1.588	1.770	1.739	1.877	2.042	2.064	1.762	1.687
Samlet tilførsel	36.146	33.658	32.568	31.418	35.485	42.502	44.527	42.191	37.396	27.177	25.678

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Procentvis ændring i forhold til året før										
På land af sand, grus og sten	-1,9	-5,5	-7,5	14,5	9,0	19,4	-5,7	-13,2	-32,9	-5,6
Fra farvande af sand, ral & sten, grus og fyldsand	-24,1	6,2	8,2	7,4	69,2	-34,2	-6,6	-6,4	-6,4	-5,7
Import af knuste sten	-16,6	6,5	23,5	11,5	-1,8	7,9	8,8	1,1	-14,6	-4,3
I alt	-6,9	-3,2	-3,5	12,9	19,8	4,8	-5,2	-11,4	-27,3	-5,5

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Andel i procent af samlet indvinding											
På land af sand, grus og sten	76,3	80,4	78,5	75,2	76,3	69,4	79,1	78,8	77,2	71,2	71,1
Fra farvande af sand, ral & sten, grus og fyldsand	19,7	16,0	17,6	19,7	18,8	26,5	16,6	16,4	17,3	22,3	22,3
Import af knuste sten	4,0	3,6	3,9	5,1	5,0	4,1	4,2	4,8	5,5	6,5	6,6
Samlet tilførsel	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

ROHDE NIELSEN A/S

DREDNING • RECLAMATION • UDDYBNING • SANDINDPUMPNING

Nyhavn 20 • DK-1051 København K
Tlf. +45 33 91 25 07 • Fax: +45 33 91 25 14
E-mail: mail@rohde-nielsen.dk • www.rohde-nielsen.dk

S. 7

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Att. Cand. Agro Ellen Hjort Petersen

E-mail: nst@nst.dk

København, 6. december 2011

NST-700-00014 - Høring vedrørende evaluering af råstofloven

Rohde Nielsen A/S har gennemgået udkast til notat vedrørende evaluering af råstofloven og skal nedenfor vende tilbage med selskabets bemærkninger hertil.

1. Indledning

(a) Formålet med evalueringen

Udkastet til notat om evaluering af råstofloven undlader helt at omtale baggrunden for notatets udarbejdelse. Baggrunden er, at Folketinget i forbindelse med lovens vedtagelse vedtog, at en evaluering skulle gennemføres inden for to år. Dette skete efter behandling i Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg og efter, at et tidligere fremsat forslag til ændring af råstofloven var blevet forkastet af et flertal af i Folketinget. Der lå således en meget kritisk behandling i Folketinget forud for lovens vedtagelse, og særligt oppositionen var meget usikker på, om loven ville tilvejebringe de mange fordele, som blev påstået af regeringen. Det lykkedes regeringen at overbevise et flertal i Folketinget om, at loven skulle vedtages begrundet i, at de nævnte fordele ville indtræde. Evalueringen skal altså vise, om fordelene er indtrådt eller ikke. Hvis ikke, må nye regler vedtages.

Det er også her vigtigt at have for øje, at lovrevisionen ikke skyldtes et politisk ønske om at ændre reglerne. De gældende regler var fra 2000 og vedtaget i miljøminister Svend Auken's regi. Reglerne fra dengang nød bred politisk tilslutning. Lovændringen var derimod begrundet i klager fra en udenlandsk konkurrent (den hollandske indvindingsvirksomhed Boskalis) til EU-Kommissionen og de danske konkurrencemyndigheder. Det var denne klage over de danske tilladelsesregler, der gjorde, at det administrativt ansåes nødvendigt at foretage en lovrevision, jf. de mange anbefalinger herom fra Miljøministeriets departement til miljøministeren. Det var således administrationens ønske, der motiverede lovforslaget, og ikke et politisk ønske om at forbedre eller ændre de gældende regler.

(b) Den nuværende lovs virkning

Nedenfor gennemgås de meget negative virkninger for miljø og råstofindvinding, som råstofloven har medført. Loven vil på sigt lede til, at indvinding på søterritoriet kun sker i henhold til bygherretilladelser. Det vil primært være udenlandske og kapitalstærke rederier, der foretager disse leverancer. Hele den eksisterende danske flåde af indvindingsfartøjer vil være uden beskæftigelse. Resultatet vil selvsagt være, at indvindingsvirksomhederne må ophøre deres aktivitet. De mange danske søfolk og andre ansatte vil miste deres arbejde, og hele det netværk af underleverandører (smede og andre håndværkere), der vedligeholder skibe og materiel, vil miste deres arbejde. Påvirkningen for beskæftigelse og erhvervsliv i de danske yderområder, hvor rederierne har deres aktivitet, vil være katastrofal. Af disse overordnede hensyn er det åbenbart, at loven snarest bør ændres.

Udover negative konsekvenser for erhverv og beskæftigelse leder den nuværende lovs tilladelsessystem til uhensigtsmæssig miljøbelastning. I stedet for at lade indvinding ske i geografisk spredte og materialemæssigt rummelige fællesområder, fremmes indvinding i nyudlagte auktionsområder med længere sejlafstand. Systemet leder blandt andet til en voldsom forøgelse af CO₂ udslip.

2. Konkrete bemærkninger til Naturstyrelsens notat om evaluering af loven

(a) Fyldestgørende baggrund om Folketingets betænkkeligheder

For at give forslaget en fyldestgørende baggrund for evalueringen bør oppositionens indsigelser mod loven, jf. ovenfor, gentages i indledningen. Formålet med evalueringen er at se, om loven har givet de virkninger, der blev lovet.

(b) Er formålene med lovændringen realiserede?

Det er tankevækkende, at ingen af de indhentede data underbygger, at der er sket de "forbedringer", som blev stillet i udsigt ved udvalgsbehandlingen i Folketinget. Sammenholdes med opregningen af formålene på side 5 i notatet kan følgende fremhæves:

- at konkurrencen er blevet indskrænket ved, at antallet af indvindingsvirksomheder er faldet;
- at det ikke har været muligt at påvise, at priserne er blevet lavere;
- at der ikke er skabt incitament til efterforskning af nye indvindingsområder. Auktionssystemet har været en fiasko med kun to virksomheder som deltagere, og alt tyder på, at benyttelsen af auktioner vil falde. Der er ikke tilfælde, hvor der er indgivet ansøgning om udvidelse af fællesområder eller udlægning af nye fællesområder – altså er der ikke efterforsket eller miljøvurderet nye fællesområder;
- at det ikke er påvist, at der er sket øget tilførsel af råstoffer fra hav i forhold til fra land. Tværtimod viser de indhentede tal den modsatte tendens;
- at der ikke sker en effektiv udnyttelse af ressourcerne, eftersom der ikke vil ske intensiveret indvinding i fællesområderne (hvor erfaringerne siger, at de bedste ressourcer er beliggende);
- at vederlaget naturligvis blev indført i overensstemmelse med lovens formål, men det analyseres ikke i vurderingen, om vederlagets størrelse er i det niveau, som blev vurderet i forbindelse med lovforslagets behandling. Dette bør selvsagt oplyses;
- at der ikke er indtrådt administrative lettelser. Erhvervet, dvs. indvindingsvirksomhederne, har alene mulighed for at få udlagt nye indvindingsområder ved enten at deltage i auktioner eller udvide eller få udlagt nye fællesområder. Auktionssystemet har været en fiasko med kun to virksomheder, der har deltaget, og der har ikke været eksempler på udvidelse eller nyudlægning af fællesområder. Dette skyldes vanskelige bureaukratiske regler. Erhvervets meget vanskelige stilling behandles nærmere nedenfor under pkt. 2(c). De administrative lettelser vil bestå i, at der ikke længere skal administreres et dansk erhvervsliv, der indvinder råstoffer fra søterritoriet;
- at der ikke ses at være opnået et højere "miljøbeskyttelsesniveau" – tværtimod vil loven modvirke en intensiveret udnyttelse af fællesområderne, der allerede er udsat for miljøpåvirkning. I stedet nyudlægges områder med øget sejlafstand og øget CO₂ udledning til følge. Tillige fremmes indvinding på landjorden frem for indvinding på søterritoriet, hvilket har åbenbar negativ miljøpåvirkning.

(c) Lovforslaget har væsentligt forringet indvindingsvirksomhedernes mulighed for at få adgang til at indvinde råstoffer

Som nævnt på side 6 i notatet er der tre måder, hvorpå områder kan udlægges. To af disse, nemlig auktionsområder og fællesområder, er de udlægningsmetoder, der er til rådighed for indvindingsvirksomhederne, også kaldet "erhvervet" eller "branchen" i notatet.

En række fællesområder er udlagt med loven og vil være udlagt enten indtil de ikke har været benyttet i tre år, eller til de mængder, der fremgår af tilladelserne, er opbrugte. Spørgsmålet er således, hvordan branchen får adgang til nye indvindingsområder.

Loven åbner altså for to metoder: auktionssystemet og udvidelse af fællesområder eller udlægning af nye fællesområder. Begge disse metoder er aldeles uegnede og stiller erhvervet i en særdeles vanskelig situation. At metoderne er uegnede skyldes de meget bureaukratiske regler, der udspringer af råstofloven og den administration, som Naturstyrelsen har anlagt.

Der kan henvises til følgende:

Ad auktionsområder

En virksomhed, der byder på et auktionsområde, vil på det tidspunkt, hvor budet gives, ikke vide, om området har de forudsatte råstoffer. Vished herom opnås først gennem den efterforskning, der skal udføres inden for et år. Selvom virksomheden altså ikke ved, om råstofferne er til stede, skal virksomheden alligevel afholde omkostninger til miljøvurdering og efterforskning. Det forekommer aldeles uvirkeligt at tro, at virksomheder vil deltage i dette lotterispil. Hertil kommer, at hvis råstofferne er til stede, binder virksomheden sig til at aftage minimum 50 % af den ansøgte mængde i den 5-årige periode. Virksomheden tager altså risikoen for, at afsætningsbehovet også er til stede i perioden. Dette afskrækker selvsagt også mange virksomheder fra at byde på auktionerne.

Tillige er der nu opstået administrativ praksis, hvorefter der efter auktionens afholdelse kan fremkomme nye krav til miljøundersøgelser m.v., som uventet fordyrer virksomhedernes omkostninger væsentligt. Dette ses i en række sager, hvor Kulturarvsstyrelsen har stillet yderligere krav, og Naturstyrelsen har anført, at Naturstyrelsen ikke kan gribe ind herimod.

Endelig vil auktionsområderne efter den 5-årige periodes udløb overgå til at være fællesområder. De vil altså derefter være til rådighed for alle andre indvindingsvirksomheder, der kan indvinde i disse mod at betale 8,00 kr., mens den virksomhed, der oprindeligt forestod auktionen, skal betale 6,00 kr. De 2,00 kr. i difference pr. m³ er slet ikke tilstrækkelig til at udligne konkurrencefordelen. Virksomhederne får altså en meget stor økonomisk fordel ved at få en adgang til nye ressourcer, der måtte være fremkommet ved, at en auktion er gennemført. Dette forudsætter selvsagt, at auktioner overhovedet vil blive gennemført.

Af disse grunde vil auktionssystemet aldrig kunne virke.

Ad fællesområder

Fællesområderne vil som nævnt blive tømt med tiden eller ophøre på grund af manglende udnyttelse. Hertil kommer, at Naturstyrelsen har indført en administrativ praksis, hvorefter bygherrer også får adgang til at indvinde med bygherretilladelse fra fællesområder, jf. notatets side 21, nederst, hvor det hedder, at der "Efter gældende regler" skulle kunne gives bygherretilladelse i fællesområderne. Dette er klart ikke i overensstemmelse med forudsætningerne for råstofloven, der netop angav tre forskellige kategorier for indvindings-tilladelse: auktionssystemet, fællesområder og bygherretilladelse. Det var åbenbart ikke meningen, at to af disse tilladelsestyper skulle finde anvendelse i samme område. Naturstyrelsens nugældende praksis vil lede til, at fællesområderne endnu hurtigere tømmes.

De foreliggende mængder i fællesområderne vil altså ophøre, og spørgsmålet er derefter, hvordan nye fællesområder enten kan udlægges, eller hvordan udvidede mængder kan udlægges i allerede gældende fællesområder.

En sådan udlægning af nye områder kræver miljøundersøgelser og efterforskning, og udlæggelsen kan alene ske ved bekendtgørelse (notatets side 23, øverst). Udover at der altså kræves et meget tungt bureaukratisk skridt, nemlig udstedelse af en ny bekendtgørelse for, at sådan nyudlægning kan ske, er det åbenbart, at indvindingsvirksomhederne ikke vil bekoste omkostningerne til efterforskning og udlægning af nye områder eller udvidelse af mængder. Dette skyldes, at alle indvindingsvirksomheder får adgang til den udvidede mængde/det nyudlagte område, og den eneste fordel for den virksomhed, der har afholdt omkostningerne er, at den skal betale 6,00 kr., mens andre virksomheder skal betale 8,00 pr. m³.

De 2,00 kr. forskel er på ingen måde nok til at dække de meget væsentlige omkostninger, som en virksomhed må afholde til miljøvurdering og efterforskning af området. Virksomheden risikerer endda, at den ikke kan udnytte tilladelsen, hvis andre når at indvinde den nye mængde.

Af samme grund har virksomheder, der har gennemført miljøundersøgelser, undladt at indgive ansøgning om udlægning af området. Det giver ikke mening at skulle give andre virksomheder "gratis" adgang dertil.

Der vil derfor ikke fremkomme eksempler på, at nye fællesområder udlægges, eller at mængderne udvides i gældende områder. Kun hvis helt særegne forhold måtte gøre sig gældende, kan det tænkes, at noget sådant måtte ske, men dette forekommer ikke sandsynligt.

Set fra branchens perspektiv er reglerne således ikke kun en trussel mod branchen, men en reel tilintetgørelse af branchens muligheder for at kunne få adgang til indvindingsområder. Den tendens, der ses med, at indvindingsvirksomhedernes antal falder, vil således blot fortsætte og intensiveres. Med tiden må alle indvindingsvirksomheder ophøre med at søge om områdetilladelse og alene være afhængig af, at kunne levere under bygherretilladelse. Dette vil medføre stærk indskrænkning i de virksomheder, der indgår i erhvervet, og vil selvsagt indskrænke konkurrencen og medføre øgede priser.

Det vil primært være store kapitalstærke udenlandske virksomheder, der leverer under byggherretilladelse med udenlandsk flagede skibe med (ofte) ikke europæiske besætninger.

(d) Vederlaget

Det kan undre, at notatet ikke angiver den selvfølge, at indførelsen af vederlaget selvsagt vil øge omkostningerne ved at levere materialer indvundet på søterritoriet sammenholdt med materialer, der indvindes på land og/eller importeres som granitskærver. Selve vederlagets indførelse vil i sig selv utvivlsomt medføre en forrykkelse af indvinding fra søterritoriet til land.

Notatet synes at imødegå denne selvfølge forskellige steder. Blandt andet anføres det øverst side 7, "at baggrunden for vederlaget var også et ønske om i højere grad om ligestille vilkårene for havindvinding med indvinding på land, hvor en råstofindvinder enten betaler grundejeren for retten til at indvinde eller direkte køber arealet". Dette udsagn er aldeles misvisende.

Hele problematikken mellem omkostninger ved indvinding på søterritoriet og omkostninger ved indvinding på land er netop, at omkostningerne ved indvinding på søterritoriet er ekstremt store, fordi der skal anvendes meget dyrt indvindingsmateriel til opgaverne. Anskaffelsesprisen for et indvindingsfartøj med et lasterumfang på 6.000 m³ er ca. kr. 500 mio. Indvindes på land kræves blot adgang til et område, hvorefter der skal anvendes en gravemaskine og nogle lastbiler (og eventuelt et sorteringsanlæg).

Det er netop denne konkurrenceulempe, der oprindeligt var baggrunden for, at der indførtes (og ved lovændringen i 2000 blev fastholdt) et koncessionssystem med et loft på den samlede indvindingskapacitet på 26.500 m³, et loft der alene kunne opsiges med 10 års varsel. På denne måde skabte lovgiver et incitament for indvindingsvirksomheder til at investere i indvindingsmateriel. Notatet må naturligvis gengive disse vægtige økonomiske overvejelser.

De samfundsøkonomiske konsekvenser af at indvinde på land frem for til søs er meget negative. Anvendelse af lastbiler giver stor slitage på vejene, meget trafik i småbyer og risiko for trafikulykker. Vore typiske sandindvindingsfartøjer løfter ca. 2.000 m³ sand, hvilket må sammenholdes med, at en lastbil løfter ca. 20 m³. Der skal altså udføres 100 lastbiltransporter for at modsvare én skibslast.

(e) Øget konkurrence

Notatet postulerer mange steder, at det nye system vil medføre øget konkurrence, men intetsteds er der dokumentation herfor i de indhentede oplysninger. Det hedder f.eks. side 19, andet sidste afsnit: "Det vurderes, at den enkelte virksomhed efter lovændringen har fået bedre muligheder for at disponere sin flåde rationelt og tilpasse sin indvindingskapacitet i forhold til de aktuelle afsætningsmuligheder. Det vurderes, at der er skabt et grundlag for en øget konkurrence både mellem virksomhederne og i forhold til landindvindingen, idet en rationel udnyttelse af indvindingstonnagen for den enkelte virksomhed alt andet lige vil medføre et reduceret omkostningsniveau og dermed en forbedret konkurrenceevne".

Ingen af disse "vurderinger" har nogen støtte overhovedet i de indhentede data og er udokumenterede udsagn, der står imod de økonomiske realiteter, som virksomhederne står over for, når de skal investere i eller chartre indvindingsmateriel. Hvordan mener Naturstyrelsen, at virksomhederne efter lovgivningen skulle have bedre mulighed for at "disponere sin flåde rationelt" og "tilpasse sin indvindingskapacitet i forhold til de aktuelle afsætningsmuligheder" samt "en rationel udnyttelse af indvindingstonnagen"? Intet i virkelighedens verden underbygger, at sådan adgang til rationel udnyttelse eller bedre flådedisponering eller tilpasning af indvindingskapacitet skulle være sket. Det er "skrivebordsudsagn", der savner enhver støtte i virkeligheden og er desværre kendetegnende for hele revisionen af råstofloven, der skyldes By- og Landskabsstyrelsen (nu Naturstyrelsen) teoretiske og virkelighedsfjerne tilgang til spørgsmålet uden forståelse for virksomhedernes afsætningsmæssige og økonomiske vilkår.

3. En mere bæredygtig fremtidig ordning

Den eneste saglige konklusion, der kan gives på den foretagne evaluering er, at ingen af de opstillede "formål" med loven er realiseret, og at oppositionen derfor havde ret i den kritik, som de rettede mod loven.

Resultatet er, at det hermed i overensstemmelse med oppositionens forudannelser er påvist, at loven ikke har virket efter hensigten, og et langt mere fyldestgørende og hensigtsmæssigt grundlag for råstofindvinding på søterritoriet bør straks iværksættes. Ellers vil konsekvenserne for indvindingsvirksomhederne og for det danske samfund være, at indvinding fra søterritoriet stærkt begrænses, og priserne vil blive væsentligt forøgede. Miljøpåvirkningerne vil blive kraftigt forværrede ved, at der i langt højere grad sker råstofindvinding på land og import af granitskærver.

Et fremtidigt indvindingssystem bør bygge på, at der sikres lige rettigheder for alle indvindingsvirksomheder til at foretage indvinding i geografisk spredte (og rummelige) indvindingsområder, der kan danne grundlag for forsyning af råstoffer fra søterritoriet til det danske samfund. Et begrænset vederlag, der modsvare omkostningerne til udlægning af områderne, f.eks. kr. 2,50 pr. m³, kan overvejes, forudsat at dette ikke forrykker konkurrencen til fordel for råstoffer indvundet på land.

Det bør være særdeles enkelt at ophæve auktionssystemet og i stedet arbejde med et system, hvor rummelige fællesområder er udlagt, og hvor det samtidig er muligt for en indvindingsvirksomhed at få udvidet disse på en måde, hvor den indvindingsvirksomhed, der har søgt herom, har fortrin til at indvinde den udvidede mængde. Således vil det blive sikret, at en indvindingsvirksomhed kan påtage sig at opfylde bestemte konkrete kontraktlige forpligtelser om levering af en given mængde til et bestemt formål.

Denne revision bør iværksættes hurtigst muligt.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Jeanette Rohde Christensen', written in a cursive style.

Jeanette Rohde Christensen

OLE ASKEHAVE A/S KONSULENTFIRMA

Sivobakken 37 • 9240 Nibe • Telefon: 98 35 16 39 • Mobil: 21 29 40 39 • Fax: 98 35 16 39 • E-mail: ole@askehave.dk

5/3

Miljøministeriet

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
<mailto:nst@nst.dk>

Nibe, den 27. november 2011

Vedr.: Høring vedrørende evaluering af råstofloven. J.nr. NST-700-00014

Ole Askehave A/S Konsulentfirma har følgende bemærkninger til ovennævnte notat, i det følgende refereret til som evalueringsnotatet.

Grundlæggende

Denne evaluering af råstoflovens virkning burde alene handle om, hvordan loven påvirker indvindingsbranchen dvs. forsøge at afdække elementer i loven, der på længere sigt kan udgøre en risiko for branchens eksistens.

Det ville have været nyttigt, om Naturstyrelsen havde inviteret branchen til i tæt samarbejde at forsøge at definere disse elementer og efterfølgende havde koncentreret evalueringen til at dreje sig om dem.

Det ville formentlig have reduceret omfanget af evalueringsnotatet, og givet modtagerne et overskueligt materiale at tage stilling til.

En kvalificeret evaluering af hele råstofloven kan ikke gennemføres efter så kort tid. Derfor bør den udskydes.

Det forekommer desuden principielt betænkeligt, at den instans, der har udarbejdet forslaget til ændring af loven i sin tid, skal føre pennen i evalueringen af lovændringens virkninger. I situationen, hvor Naturstyrelsen og branchen har vidt forskellige opfattelser af lovens virkning på afgørelse punkter, bør evalueringen udføres af en uafhængig instans.

Det er imidlertid helt nødvendigt, at Naturstyrelsen meget hurtigt i tæt samarbejde med branchen søger at identificere de områder, hvor der er udsigt til, at konsekvenserne for branchens især mindre kapitalstærke firmaer er så alvorlige, at de forsvinder ud af markedet.

Grunden til at ministeren bestemte, at loven skulle evalueres efter 2 år, var netop, at branchen ikke i tilstrækkeligt omfang var blevet hørt i forbindelse med lovændringens udformning, og at man i tide kunne få revideret lovens eventuelle u hensigtsmæssige elementer.

Da loven i sin tid blev vedtaget i Folketinget skete det med følgende bemærkninger (Ud-drag): (Jf. linket).

<http://dj-lw.lovportaler.dk/ShowDoc.aspx?docId=ifo20089190-bet1>

Betænkning afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 20. maj 2009

4. Indstillinger og politiske bemærkninger

"Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget udtrykker stor utilfredshed med processen om ændring af råstofloven, som er forløbet "on and off" i mere end 2 år. Ministeren har haft meget lang tid til at udarbejde et lovforslag, der både er i overensstemmelse med EU-reglerne, og som ville kunne samle et flertal i Folketinget. Bl.a. på den baggrund ønsker mindretallet at udtrykke sin utilfredshed med, at der forud for fremsættelse af lovforslaget kun var afsat 1 uge til høringen, hvilket ikke er rimelige vilkår for branchen eller andre, som ønsker at blive hørt."

"Partierne finder det generelt utilfredsstillende og kritisabelt, at branchen ikke i højere grad er blevet hørt og inddraget i udarbejdelsen af lovforslaget og herunder haft mulighed for at bidrage med nyttige erfaringer. Ligeledes underer det mindretallet, at ministeren på den ene side og branchen på den anden har meget forskellige opfattelser af, hvor meget kontakt og dialog der har været parterne imellem. Partierne konstaterer, at Justitsministeriet i sin vejledning om lovkvalitet fra juni 2005 skriver: "Det er også et selvstændigt mål at sikre, at de berørte parter inddrages i udarbejdelsen af lovgivning, som vedrører deres forhold."

Som det fremgår, er loven ikke et produkt af et samarbejde mellem Naturstyrelsen og råstofbranchen.

OLE ASKEHAVE KONSULENTFIRMA

Efter lovens vedtagelse har der været afholdt såkaldte dialogmøder, hvor Naturstyrelsen og branchen har udvekslet erfaringer f.eks. om lovens virkninger.

På et sådant dialogmøde torsdag den 29. september 2011 udleveredes et af Naturstyrelsen udarbejdet udkast – et arbejdsnotat - til evalueringsnotatet til deltagerne. Arbejdsnotatet blev gennemgået, og der var lejlighed til at stille spørgsmål og kommentere indholdet undervejs. Deltagerne fik herefter mulighed for at sende skriftlige kommentarer senest mandag morgen den 17. oktober.

Generelt var indtrykket på mødet, at deltagerne fandt arbejdsnotatet meget omfangsrigt og indholdet tendentiøst i retning af at tegne et alt for positivt billede af den nye råstoflovs virkninger.

Det er positivt, at branchen fik lejlighed til på forhånd at se arbejdsnotatet og kommentere det; men det kan give modtagerne af det foreliggende evalueringsnotat det fejlagtige indtryk, at det "er udarbejdet i samarbejde med branchen", hvilket ikke er tilfældet.

Overordnet set er det især de nye vederlag og usikkerheden om fremtidig adgang til råmaterialerne, der giver branchen problemer.

Vederlag Jf. Bilag 1, Høringssvar til Vedertagsbekendtgørelsen og 2 Bilag 2, Høringssvar til Auktionsbekendtgørelsen

Der er i orden, at indvindere af sømaterialer skal erlægge et vederlag til staten som betaling for råmaterialerne. Imidlertid er vederlagets størrelse og tidspunktet for dets ikrafttræden uheldigt valgt.

Problemerne mærkes allerede på nuværende tidspunkt, hvor vederlagene ikke er slået igennem for fuld styrke pga. forskellige overgangsordninger indeholdt i loven.

Specielt det forhold, at vederlaget alene rammer søværts indvinding, har medført, at det er vanskeligt, at afsætte slutprodukterne på det danske marked i konkurrence med tilsvarende produkter fra landgrusgrave og importeret knust granit, der ikke samtidig pålægges noget vederlag.

Det foreslås derfor, at niveauet sænkes til 2 til 2,50 kr./m³, og at man henter det manglende provenu ved at hæve råstofafgiften med 25 øre til 5,25 kr./m³, så omkostningsstigningen rammer råstofbranchen generelt.

Hvis ikke man griber ind, før vederlagene slår igennem for fuld styrke, må man forvente lukning af danske sømaterialevirksomheder, samtidig med at prisen for råmaterialer til f.eks. tilslag til betonproduktion vil stige på det danske marked.

Efterforskning

Det er også i orden, at indvinderne skal investere i de undersøgelser, der er nødvendige for at udlægge nye indvindingsområder. På den måde drager man omsorg for, at indvinding kan finde sted på lokaliteten, uden at miljøet påføres uoprettelige skader. Samtidig forsøger man, så vidt som det er muligt med de eksisterende undersøgelsesmetoder, at afdække, om der er de forventede ressourcer tilstede, før man tager hul på havbunden.

Efterfølgende bør indvinderen til gengæld sikres reel mulighed for, at hans investeringer kan forrentes og give et fornuftigt afkast, hvilket er en forudsætning for at drive en sund forretning.

Ligeledes bør man sikre, at det ikke er indvinderen alene, der skal bære den økonomiske risiko, der ligger i, at efterforskningen af forskellige årsager, som indvinderen ikke har indflydelse på, ikke fører til en indvindingstilladelse.

Reglerne

De regler, der er blevet indført med lovændringen og de efterfølgende bekendtgørelser, er imidlertid ikke grundigt gennemtænkte. De er uflexible og i økonomisk henseende svært gennemskuelige for den enkelte indvinder. Den økonomiske risiko bæres helt og holdent af indvinderne.

Arsagen er, at Naturstyrelsen uden at rådføre sig med branchen, har presset et forenklet regelsæt ned over et stort og ret komplekst område.

Der er meget stor forskel på værdien af de råstofforekomster, der findes på det danske havområde, især i de indre farvande.

Handelsværdien er helt afhængig af den geografiske beliggenhed, råstofmængden og tilgængeligheden, foruden sammensætningen, arten og kvaliteten af materialerne.

Sammenligning 2010 og 2011

2010	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				
kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	OK
1. kvartal	244.813	0	227.453	174.613	646.879	646.879
2. kvartal	24.336	139.086	127.026	345.230	635.678	635.678
3. kvartal	16.365	137.404	161.927	395.795	711.491	711.491
4. kvartal	44.529	107.788	122.307	310.318	584.942	584.942
I alt m ³	330.043	384.278	638.713	1.225.956	2.578.990	2.578.990
	13%	15%	25%	48%	100%	100%
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 5,88	
I alt kr.	0	1.537.112	3.832.278	9.807.648	15.177.038	

2010	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				
m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	
1. kvartal	244.813	0	227.453	174.613	646.879	
2. kvartal	24.336	139.086	127.026	345.230	635.678	
I alt m ³	269.149	139.086	354.479	519.843	1.282.557	
	21%	11%	28%	41%	100%	
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 5,33	
I alt kr.	0	556.344	2.126.874	4.158.744	6.841.962	

2011	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				FEJL
kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	
1. kvartal	185.759	0	131.438	229.251	546.448	583.566
2. kvartal	325.629	0	114.011	322.677	762.317	849.493
I alt m ³	511.388	0	245.449	551.928	1.308.765	1.433.059
	39%	0%	19%	42%	100%	109%
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 4,50	
I alt kr.	0	0	1.472.694	4.415.424	5.888.118	

Tabel 4

Vederlagene har endnu ikke slået igennem med fuld styrke, idet gennemsnitsvederlaget for de 2 første kvartaler i 2011 ligger på 4,50 kr./m³, jf. Tabel 4 fra evalueringsnotatet, som er indsat i en lidt ændret udgave ovenfor. (Bemærk at der er fejl i tabellen i det udleverede materiale).

For de 2 første kvartaler af 2010 udgør gennemsnitsprisen 5,33 kr./m³, medens den for de 2 første kvartaler 2011, falder til 4,50 kr./m³. Dette forhold skyldes, at de såkaldte § 2, stk. 5 områder udløb med udgangen af 2010, og indvindingen er flyttet til de vederlagsfrie områder. At man har valgt at indvinde i "4,- kr. områderne" i 2010 kan skyldes flere forhold bl.a.:

- at områderne har en gunstigere geografisk beliggenhed = mindre sejlads
- at materialerne er lettere tilgængelige = kortere pumpetid
- at materialerne har en bedre beskaffenhed = mindre bearbejdning på land/højere salgspris

Den fulde konsekvens af vederlagene viser sig først, når de vederlagsfrie områder, som er udlagt efter § 2, stk. 4, forsvinder med udgangen af 2013. Disse områder dækker, efter at § 2, stk. 5 områderne er lukkede, ca. 40 % af de indvundne mængder.

OLE ASKEHAVE KONSULENTFIRMA

Det foreliggende evalueringsnotat

Det foreliggende evalueringsnotat er meget omfattende, hvilket gør det svært at holde fokus og uddrage essensen. Som konsekvens heraf kommenteres efterfølgende alene på "Formålene med ændring af loven", som de er listet i evalueringsnotatet:

1. at sikre en fri og dermed større konkurrence mellem virksomheder, der indvinder råstoffer på havet,
2. at skabe incitament for branchen til efterforskning af nye indvindingsområder,
3. at sikre en rationel råstofforsyning fra havet og skabe rammerne for en øget tilførsel af materialer til land,
4. at øge tilførslen af råstoffer fra hav i forhold til land i takt med at adgangen til landbaserede materialer forventes at blive vanskeligere i de kommende år,
5. bedre at sikre at der sker så effektiv en udnyttelse af ressourcerne som muligt,
6. at indføre et vederlag på råstoffer fra havet,
7. at gennemføre administrative lettelser for erhvervet og en betydelig hurtigere sagsbehandlingstid ved meddelelse af tilladelser,
8. at sikre et højere miljøbeskyttelsesniveau

ad 1. - at sikre en fri og dermed større konkurrence mellem virksomheder, der indvinder råstoffer på havet

Med fjernelsen af de såkaldte § 19 fartøjsgodkendelser er der taget et skridt i den rigtige retning. Fjernelse af 2.000 m³ loftet for et fartøj ventes dog ikke at få den store betydning, da større fartøjer ikke kan operere fuldt lastede i de indre farvande og anløbshavnene.

Herudover er det vanskeligt at få øje på, at den ny lov sikrer en konkurrence, der er større, end den var i forvejen. Tværtimod.

En væsentlig forudsætning for at opretholde konkurrencen internt på havområdet er, at der til staidighed er udlagt tilstrækkeligt mange geografisk velfordelte indvindingsområder, hvor alle kan indvinde.

Det er ligeledes afgørende at vederlagsstrukturen tilpasses, så den ikke skævvrider markedet, og ødelægger sømaterialernes konkurrenceevne overfor landgrusgravene og importeret granit.

Loven løvner heller ikke nye aktører indenfor sømaterialebranchen gode muligheder for at komme ind på det danske marked bortset fra ophævelsen af § 19.

En række andre forudsætninger skal være opfyldt:

- de skal have adgang til råstoffer i mange år fremover
- de skal skabe sig et kundegrundlag ved at tage markedsandele fra de etablerede firmaer
- de skal råde over indvindingskapacitet – indvindingsfartøjer
- de skal råde over havnearealer, hvor de kan etablere sig og udlosse og oparbejde materialerne
- de skal råde over mandskab og materiel til at gennemføre disse aktiviteter
- de skal være kapitalstærke
- og meget mere

Som nævnt er den havbaserede produktion udsat for konkurrence fra specielt de grusgrave, som ligger i nærheden af udlosningshavnene.

De er ikke belastet af de nye vederlag og heller ikke af udgifter til anskaffelse af omkostnings-tunge indvindingsfartøjer, arealleje for havnearealer, skibs- og vareafgifter i forbindelse med landing af råmaterialerne samt udgifter til bortskaffelse af uanvendelige restprodukter.

Disse restprodukter kan grusgravene uden yderligere omkostninger lægge tilbage i den færdiggravede del af grusgraven.

De mindre indvindere har ikke råd til at investere i og opnå eneret i det antal indvindingsområder, der er nødvendige for at drive en indvindingsvirksomhed.

De vil miste markedsandele både til de større og mere kapitalstærke indvindere på havet og til landbaserede virksomheder pga. det alt for høje vederlag på 8,- kr. pr. m³, der er gældende for fællesområderne.

De (2) virksomheder, der har råd til at deltage i udbudsrunder, vil til gengæld ikke opleve at deltage i konkurrencer, da de i alle udbud både nu og i fremtiden kan forvente at være ene om at byde på et bestemt område, hvorfor alle udbud vil blive vundet på minimumsprisen.

Det er svært at få øje på de elementer i den nye råstoflov der har gjort livet lettere for de eksisterende virksomheder eller har gjort det mere attraktivt for nye aktører at komme ind på markedet.

ad 2. - at skabe incitament for branchen til efterforskning af nye indvindingsområder

Forudsætningen for, at firmaer i branchen investerer i efterforskning af nye indvindingsområder, er før det første, at de har behov for nye områder og for det andet, at det er økonomisk attraktivt at investere i nye områder.

Sælger – Staten – fratægger sig alt økonomisk ansvar i forbindelse med efterforskning og indvinding af råmaterialerne.

Hvis en omfattende og kostbar efterforskning konkluderer, at der ikke er de forventede råmaterialer i et efterforskningsområde, er det indvinderen, der står tilbage med en økonomisk bet, medens staten får alle undersøgelsesresultaterne leveret omkostningsfrit.

Endvidere er de forhåndenværende undersøgelsesmetoder så usikre, at det på basis af undersøgelsesresultaterne er behæftet med stor usikkerhed at vurdere, hvad en forekomst indeholder, og om den overhovedet kvalitetsmæssigt kan dække det behov, man har.

Dette vil først stå klart efter, at man har påbegyndt indvinding i området og har sorteret råmaterialerne og konstateret kornstørrelsesfordelingen samt analyseret de enkelte fraktioner.

Som reglerne er i dag, viser beregninger desuden, at det er forbundet med stor usikkerhed for indvinderne at forudsige størrelsesordenen af det samlede vederlag i et udbudsområde inkl. arealvederlaget.

Størrelsen af vederlaget er afhængig af, hvor stort et areal man skal udlægge i forhold til mængden, (hvilket igen afhænger af den forventede lagtykkelse af forekomsten), og hvor godt man er i stand at afsætte den mængde, som man har tilbudt i udbudsrunderen.

Er man ikke i stand til at afsætte den tilbudte mængde vil vederlaget pr. m³ ende med at blive langt højere end 6 til 8,- kr./m³.

Endelig er eneretsperioden i et område begrænset til 5 år, hvilket er helt ude af trit med forholdene i vore nabolande, og synes relateret alene til de omkostninger, der er forbundet med efterforskningen af det aktuelle område. En lang række andre investeringer skal være foretaget, før man er parat til at kaste sig ud i en efterforskningsaktivitet, jf. ad 1.

Reduktionen af eneretsperioden fra 10 til 5 år er således et stort skridt i den forkerte retning.

Som det ses, er den model, der er foreskrevet i loven, behæftet med en lang række usikkerheder, der er ensidigt forbundet med økonomisk risiko for indvinderne. Den nye lov øger således ikke incitamentet til at efterforske i forhold til tidligere udgaver af råstofloven, snarere tværtimod.

Skal man videre ad udbudsvejen, må man i samarbejde med branchen finde en bedre egnet model.

ad 3, 4, og 5.

3. at sikre en rationel råstofforsyning fra havet og skabe rammerne for en øget tilførsel af materialer til land,
4. at øge tilførslen af råstoffer fra hav i forhold til land i takt med at adgangen til landbaserede materialer forventes at blive vanskeligere i de kommende år,
5. bedre at sikre at der sker så effektiv en udnyttelse af ressourcerne som muligt

Med indførelsen af vederlag i den nuværende størrelsesorden ensidigt på råstofferne fra havet vil der på sigt blive færre indvindere på havområdet, og dermed vil loven have den modsatte effekt af den tilstræbte.

Der bør derfor straks tages skridt til at lempe/ændre vederlagene og udbudsreglerne samt gøre det problemfrit at få udvidet kvoten i fællesområderne.

Sker dette ikke, må man forudse en meget hurtig nedtrapning af indvindingsaktiviteten til havs.

Der vil ikke blive udlagt nye områder i samme takt som fællesområderne lukkes, og som følge heraf vil der opstå problemer med forsyningssikkerheden og risiko for lukning af de mindre indvindingsfirmaer.

Indvindingen flytter til landgrusgravene, hvilket er direkte modstrid med intentionen i pkt. 4.

OLE ASKEHAVE KONSULENTFIRMA

Det strider mod ønsket om ansvarlig råstofhusholdning, opretholdelse af leveringsikkerhed og miljøbevidsthed at:

- man lukker områder, som i en lang periode har været udsat for indvinding, uden at de er tømte for ressourcer, og henviser indvinderne til andre uberørte områder på havbunden, som derefter belastes helt unødigt miljømæssigt.
- man bruger energi og ressourcer – også i Miljøministeriet – på at gennemføre omkostningskrævende undersøgelser for at afdække ressourcer, man har afdækket i rigelig mængde i fællesområderne (og de tidligere overgangsområder) i forvejen.
- man ikke har medtaget alle eksisterende indvindingsområder, hvor der er lavet undersøgelser, og hvor der stadig er ressourcer tilbage, i Fællesområdebekendtgørelsen. Dette gælder f.eks. 510-JA Karrebæksminde Syd, hvor der kræves gennemført auktion og deraf følgende nye dyre undersøgelser for at få tilladelse til at fortsætte en ellers velfungerende og miljøgodkendt indvindingsaktivitet.
- man, når det gælder udvidelse af mængderne i et fællesområde, håndhæver en udgave af Fællesområdebekendtgørelsen, der lægger op til et ufleksibelt og meget bureaukratisk system, som er ensbetydende med unødvendige omkostninger og stor usikkerhed for indvinderne.
Her til kommer en belastende sagsbehandlingstid, der gør det umuligt for branchen at leve op til kundernes krav om leveringsikkerhed.

Desuden er det i økonomisk henseende uforståeligt, at Naturstyrelsen ved at lukke fællesområder og andre områder, der ikke er tømte for råstoffer, afskærer staten fra muligheden for helt omkostningsfrit at indkassere vederlaget på de kubikmeter råmaterialer, der efterlades i de udtømte områder.

Naturstyrelsen bør endvidere gennemføre den efterforskning efter nye indvindingsområder, der udføres for en del af vederlagsprovenuet i samarbejde med branchen.

De undersøgelser, Naturstyrelsen hidtil har udført på egen hånd, har ikke ført til udlægning af et eneste indvindingsområde.

Det er "brud på fødekæden", når anvendelsen af vederlagspengene ikke fører til udlægning af nye indvindingsområder.

ad 6. at indføre et vederlag på råstoffer fra havet

Der er lykkedes at indføre et urealistisk højt og konkurrenceforvridende vederlag ensidigt på råstoffer fra havet.

Succeskriteriet må være, at det lykkes at indkassere det forventede provenu, og at det sker uden at ødelægge branchen.

ad 7. at gennemføre administrative lettelser for erhvervet og en betydelig hurtigere sagsbehandlingstid ved meddelelse af tilladelser

På et enkelt område er det lykkedes at gennemføre en administrativ lettelse for erhvervet og en betydelig hurtigere sagsbehandlingstid. Det gælder opnåelse af tilladelse til indvinding i de eksisterende fællesområder. Det er dog en succes, der hurtigt får ende, såfremt man ikke tager forslagene under ad 3, 4, og 5 alvorligt.

ad 8. at sikre et højere miljøbeskyttelsesniveau

Det er svært at få øje på, at den nye lov indeholder forbedringer på dette punkt.

Venlig hilsen

Ole Askehave
Ole Askehave A/S Konsulentfirma

Bilag 1 Vederlagsbekendtgørelse høring nov 2011 final

Bilag 2 Auktionsbekendtgørelse høring nov 2011 final

Miljøministeriet

BILAG 1

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

<mailto:nst@nst.dk>

Nibe, den 27. november 2011

Vedr.: Høring vedrørende udkast til Vederlagsbekendtgørelse. J.nr. NST-700-00013, jf. Naturstyrelsens høringsudsendelse af 15. november 2011

Ole Askehave A/S har ingen bemærkninger til de foreslåede ændringer, men har følgende bemærkninger til bekendtgørelsen i øvrigt:

Generelle bemærkninger:

Det er betænkeligt, at Naturstyrelsen gennemfører en generel indeksregulering af vederlagene i en situation, hvor vederlagene endnu ikke er slået igennem med fuld styrke, jf. Bilag 1, og størrelsesordenen truer eksistensen af indvindingsbranchen. Specielt de mindre firmaer.

Råstofloven stiller ikke krav om en generel indeksregulering, hvilket fremgår følgende af bemærkningerne til den nye råstoflov, jf. bemærkningerne til lovforslaget som er citeret nedenfor.

Sømaterialeproducenterne er indforstået med, at staten som ejer af havbundsarealet er berettiget til at opkræve et vederlag for udnyttelsen af de ressourcer, der indvindes og oparbejdes med salg for øje.

Imidlertid er vederlagets størrelse og tidspunktet for dets ikrafttræden uheldigt valgt.

Problemerne mærkes allerede på nuværende tidspunkt, hvor vederlagene ikke er slået igennem for fuld styrke pga. forskellige overgangsordninger indeholdt i loven.

Specielt det forhold, at vederlaget alene rammer søværts indvinding, har medført, at det er vanskeligt, at afsætte slutprodukterne på det danske marked i konkurrence med tilsvarende produkter fra landgrusgrave og importeret knust granit, som ikke samtidig pålægges noget vederlag.

Det foreslås derfor, at niveauet sænkes til 2 til 3 kroner pr. m³, og at man henter det manglende provenu ved at hæve råstofafgiften med 25 øre til 5,25 kr./m³, så omkostningsstigningen rammer råstofbranchen generelt.

Hvis ikke man griber ind, før vederlagene slår igennem for fuld styrke, må man forvente lukning af danske sømaterialevirksomheder, samtidig med at prisen for råmaterialer til f.eks. tilslag til betonproduktion vil stige på det danske marked.

Råstofloven stiller som nævnt ikke krav om en generel indeksregulering, hvilket fremgår følgende af bemærkningerne til den nye råstoflov:

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Stk. 6

Vederlag for tilladelser, der er meddelt efter auktion og med en længerevarende indvindingsperiode, indeksreguleres. Herved deler tilladelsesindehaveren og staten risikoen for eventuelle markedsbetingede prisudsving. Det giver tilladelsesindehaveren større sikkerhed for de investeringer, der er foretaget, og det giver staten mulighed for at få andel i eventuelle ekstraordinære prisstigninger på råstofferne. Herved gøres kontraktforholdet mellem staten og tilladelsesindehaveren mindre afhængig af tidspunktet for tilladelsen og tidspunktet for indvindingen af råstoffet.

Stk. 7

Vederlagssatserne kan ændres ved bekendtgørelse, således at satserne vil kunne tilpasses ændringer i markedsforholdene såvel i Danmark som i udlandet.

OLE ASKEHAVE KONSULENTFIRMA

Loven giver mulighed for at ændre vederlagssatserne generelt både op og ned.

Indeksreguleringen efter stk. 6 er alene rettet mod områder, der er vundet ved auktion, fordi der her er tale om et kontraktforhold mellem staten og indvinderen.

Det er derfor ikke nødvendigt efter loven, at indeksregulere de vederlagssatser, der er nævnt i loven, hverken i forbindelse med minimumsvederlaget i forbindelse med udbud eller vederlagene i fællesområderne.

Endvidere er der følgende bemærkninger til:

§ 3 stk. 4

Studerer men § 3, stk. 4 lidt nøjere og sammenholder den med andre regler i forbindelse med udbudsformen, er den meget upræcist formuleret.

Stk. 4. Ved indvinding i henhold til tilladelse efter lovens § 20, stk. 2, nr. 1, skal som minimumbetales for en mængde svarende til 50 % af den årlige mængde, der er fastsat i tilladelsen. Har tilladelsehaveren ikke i et enkelt år indvundet den årlige mængde, kan denne indvindes i de følgende år uden yderligere omkostninger.

Denne formulering kan der stilles mange spørgsmål til, men anskuelliggørelsen heraf kræver, at man sætter sig sammen og afprøver modellen.

§ 4 stk. 4

Det må anbefales, at en virksomhed, der har gennemført den nødvendige efterforskning og miljøvurdering med henblik på at få udvidet udnyttelsen af ressourcerne i et fællesområde, skal have sit vederlag nedsat fra 8,- til 6,- kr. pr. m³, straks når undersøgelsesresultaterne er godkendt.

Dette vil styrke motivationen til at bekoste og gennemføre de nødvendige undersøgelser i god tid før en kvote er opbrugt.

Venlig hilsen

Ole Askehave

Ole Askehave A/S Konsulentfirma

Bilag 1 Sammenligning 2010 og 2011

2010	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				
kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	OK
1. kvartal	244.813	0	227.453	174.613	646.879	646.879
2. kvartal	24.336	139.086	127.026	345.230	635.678	635.678
3. kvartal	16.365	137.404	161.927	395.795	711.491	711.491
4. kvartal	44.529	107.788	122.307	310.318	584.942	584.942
I alt m ³	330.043	384.278	638.713	1.225.956	2.578.990	2.578.990
	13%	15%	25%	48%	100%	100%
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 5,88	
I alt kr.	0	1.537.112	3.832.278	9.807.648	15.177.038	

2010	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				
m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	
1. kvartal	244.813	0	227.453	174.613	646.879	
2. kvartal	24.336	139.086	127.026	345.230	635.678	
I alt m ³	269.149	139.086	354.479	519.843	1.282.557	
	21%	11%	28%	41%	100%	
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 5,33	
I alt kr.	0	556.344	2.126.874	4.158.744	6.841.962	

2011	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				FEJL
kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	
1. kvartal	185.759	0	131.438	229.251	546.448	583.566
2. kvartal	325.629	0	114.011	322.677	762.317	849.493
I alt m ³	511.388	0	245.449	551.928	1.308.765	1.433.059
	39%	0%	19%	42%	100%	109%
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 4,50	
I alt kr.	0	0	1.472.694	4.415.424	5.888.118	

Tabel 4

Vederlagene har endnu ikke slået igennem med fuld styrke, idet gennemsnitsvederlaget for de 2 første kvartaler i 2011 ligger på 4,50 kr./m³, jf. Tabel 4 fra evalueringsnotatet, som er indsat i en lidt ændret udgave ovenfor. (Bemærk at der er en fejl i tabellen i det udleverede materiale).

For de 2 første kvartaler af 2010 udgør gennemsnitsprisen 5,33 kr./m³, medens den for de 2 første kvartaler 2011, falder til 4,50 kr./m³. Dette forhold skyldes, at de såkaldte § 2, stk. 5 områder udløb med udgangen af 2010, og indvindingen er flyttet til de vederlagsfri områder. At man har valgt at indvinde i "4,- kr. områderne" i 2010 kan skyldes flere forhold bl.a.:

- at områderne har en gunstigere geografisk beliggenhed = mindre sejlads
- at materialerne er lettere tilgængelige = kortere pumpetid
- at materialerne har en bedre beskaffenhed = mindre bearbejdning på land/højere salgspris

Den fulde konsekvens af vederlagene viser sig først, når de vederlagsfri områder, som er udlagt efter § 2, stk. 4, forsvinder med udgangen af 2013. Disse områder dækker, efter at § 2, stk. 5 områderne er lukkede, ca. 40 % af de indvundne mængder.

Miljøministeriet

BILAG 2

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
<mailto:nst@nst.dk>

Nibe, den 27. november 2011

Vedr.: Høring vedrørende udkast til Auktionsbekendtgørelse. J.nr. NST-700-00013

Ole Askehave A/S har følgende bemærkninger til ovenstående:

Det er betænkeligt, at Naturstyrelsen gennemfører en generel indeksregulering af vederlagene i en situation, hvor vederlagene endnu ikke er slået igennem med fuld styrke, jf. Bilag 1, og størrelsesordenen truer eksistensen af indvindingsbranchen. Specielt de mindre firmaer.

Råstofloven stiller ikke krav om en generel indeksregulering, hvilket fremgår følgende af bemærkningerne til den nye råstoflov:

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Stk. 6

Vederlag for tilladelser, der er meddelt efter auktion og med en længerevarende indvindingsperiode, indeksreguleres. Herved deler tilladelsesindehaveren og staten risikoen for eventuelle markedsbetingede prisudsving. Det giver tilladelsesindehaveren større sikkerhed for de investeringer, der er foretaget, og det giver staten mulighed for at få andel i eventuelle ekstraordinære prisstigninger på råstofferne. Herved gøres kontraktforholdet mellem staten og tilladelsesindehaveren mindre afhængig af tidspunktet for tilladelsen og tidspunktet for indvindingen af råstoffet.

Stk. 7

Vederlagssatserne kan ændres ved bekendtgørelse, således at satserne vil kunne tilpasses ændringer i markedsforholdene såvel i Danmark som i udlandet.

Loven giver altså mulighed for at ændre vederlagssatserne generelt både op og ned.

Indeksreguleringen efter stk. 6 er alene rettet mod områder, der er vundet ved auktion, fordi der her er tale om et kontraktforhold mellem staten og indvinderen.

Det er derfor ikke nødvendigt efter loven, at indeksregulere de vederlagssatser, der er nævnt i loven, hverken arealvederlag eller minimumsvederlag i forbindelse med udbud eller vederlagene i fællesområderne.

Endvidere er der følgende bemærkninger til:

§ 11.

Stk. 3. By- og Landskabsstyrelsen fastslår for hvert enkelt auktionsområde rangfølgen af buddene i faldende orden efter buddenes størrelse, således at højstbydende er den budgiver, der har afgivet det højeste bud forstået som det angivne produktionsvederlag pr. m³ ganget med den angivne årlige mængde.

Naturstyrelsens opmærksomhed henledes på, at produktet at *produktionsvederlag pr. m³ ganget med den angivne årlige mængde* ikke nødvendigvis giver det højeste samlede vederlagsbeløb efter f.eks. 5 års indvinding i et område. Det er alene udtryk for, at den, der byder højest, kommer til at betale det højeste minimumsvederlag i tilfælde af, at man ikke får indvundet over halvdelen af den tilbudte mængde over 5 år.

Venlig hilsen

Ole Askehave

Ole Askehave A/S Konsulentfirma

OLE ASKEHAVE KONSULENTFIRMA

Bilag 1 Sammenligning 2010 og 2011

2010	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				
kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	OK
1. kvartal	244.813	0	227.453	174.613	646.879	646.879
2. kvartal	24.336	139.086	127.026	345.230	635.678	635.678
3. kvartal	16.365	137.404	161.927	395.795	711.491	711.491
4. kvartal	44.529	107.788	122.307	310.318	584.942	584.942
I alt m ³	330.043	384.278	638.713	1.225.956	2.578.990	2.578.990
	13%	15%	25%	48%	100%	100%
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 5,88	
I alt kr.	0	1.537.112	3.832.278	9.807.648	15.177.038	

2010	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				
m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	
1. kvartal	244.813	0	227.453	174.613	646.879	
2. kvartal	24.336	139.086	127.026	345.230	635.678	
I alt m ³	269.149	139.086	354.479	519.843	1.282.557	
	21%	11%	28%	41%	100%	
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 5,33	
I alt kr.	0	556.344	2.126.874	4.158.744	6.841.962	

2011	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				FEJL
kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	
1. kvartal	185.759	0	131.438	229.251	546.448	583.566
2. kvartal	325.629	0	114.011	322.677	762.317	849.493
I alt m ³	511.388	0	245.449	551.928	1.308.765	1.433.059
	39%	0%	19%	42%	100%	109%
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 4,50	
I alt kr.	0	0	1.472.694	4.415.424	5.888.118	

Tabel 4

Vederlagene har endnu ikke slået igennem med fuld styrke, idet gennemsnitsvederlaget for de 2 første kvartaler i 2011 ligger på 4,50 kr./m³, jf. Tabel 4 fra evalueringsnotatet, som er indsat i en lidt ændret udgave ovenfor. (Bemærk at der er en fejl i tabellen i det udleverede materiale).

For de 2 første kvartaler af 2010 udgør gennemsnitsprisen 5,33 kr./m³, medens den for de 2 første kvartaler 2011, falder til 4,50 kr./m³. Dette forhold skyldes, at de såkaldte § 2, stk. 5 områder udløb med udgangen af 2010, og indvindingen er flyttet til de vederlagsfri områder. At man har valgt at indvinde i "4,- kr. områderne" i 2010 kan skyldes flere forhold bl.a.:

- at områderne har en gunstigere geografisk beliggenhed = mindre sejlads
- at materialerne er lettere tilgængelige = kortere pumpetid
- at materialerne har en bedre beskaffenhed = mindre bearbejdning på land/højere salgspris

Den fulde konsekvens af vederlagene viser sig først, når de vederlagsfri områder, som er udlagt efter § 2, stk. 4, forsvinder med udgangen af 2013. Disse områder dækker, efter at § 2, stk. 5 områderne er lukkede, ca. 40 % af de indvundne mængder.

Høring om evaluering af råstofloven.

Jeg vil anmode om udsættelse af evalueringen af råstofloven og i stedet foreslå en grundig analyse af virkningerne af råstofloven for de enkelte virksomheder-staten-miljøet-interessekonflikter udført af en uvildig instans.

Udkastet er uigennemskueligt og mere slørende end informerende.

Jeg mener det vil være umuligt for miljø-planlægningsudvalget og politikere at træffe en objektiv og reel vurdering af virkningerne af den nye råstoflov. Selv for en med stor interesse for emnet er udkastet utroligt trættende og den siger kun noget om uenigheden med branchen i små sidebemærkninger.

Den usikkerhed og uvidenhed der vil være fra miljø-planlægningsudvalgets side bør ikke kun besvares af dem der har lavet udkastet men også af en uvildig rapport hvor påstande fra både branchen og NST kunne være listet op og undersøgt.

Skulle der ikke være interesse for en samlet rapport for virkningerne af råstofloven vil jeg gerne anmode om tid til at få lavet en uvildig rapport om min egen virksomhed som jeg mener kan være lukningstruet sammen med andre små indvindingsfirmaer som en direkte følge af virkningerne af den nye råstoflov.

Jeg har fået lov til at læse høringssvarene fra Ole Askhave som jeg syntes er meget dækkende. Jeg vedhæfter disse som dækkende mine synspunkter. ¹⁾ *Tilføjelse af Naturstyrelsen.*

MVH Frits Dalgaard

Flintholm sten og grus

1) Der henvises til vedlagte høringssvar fra Ole Askhave 9/3

OLE ASKEHAVE A/S KONSULENTFIRMA

Skovbøkken 37 • 9240 Nibe • Telefon: 98 35 16 39 • Mobil: 21 29 40 39 • Fax: 98 35 16 39 • E-mail: ole@askehave.dk

527

Miljøministeriet

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
<mailto:nst@nst.dk>

Nibe, den 5. december 2011

Vedr.: Høring vedrørende evaluering af råstofloven. J.nr. NST-700-00014

Thyborøn Nordsø Ral A/S har følgende bemærkninger til ovennævnte notat, i det følgende refereret til som evalueringsnotatet.

Grundlæggende

Denne evaluering af råstoflovens virkning burde alene handle om, hvordan loven påvirker indvindingsbranchen dvs. forsøge at afdække elementer i loven, der på længere sigt kan udgøre en risiko for branchens eksistens.

Det ville have været nyttigt, om Naturstyrelsen havde inviteret branchen til i tæt samarbejde at forsøge at definere disse elementer og efterfølgende havde koncentreret evalueringen til at dreje sig om dem.

Det ville formentlig have reduceret omfanget af evalueringsnotatet, og givet modtagerne et overskueligt materiale at tage stilling til.

En kvalificeret evaluering af hele råstofloven kan ikke gennemføres så kort tid efter lovens ikrafttræden. Derfor bør den udskydes.

Det forekommer desuden principielt betænkeligt, at den instans, der har udarbejdet forslaget til ændring af loven i sin tid, skal føre pennen i evalueringen af lovændringens virkninger. I en situation, hvor Naturstyrelsen og branchen har vidt forskellige opfattelser af lovens virkning på afgørende punkter, bør evalueringen udføres af en uafhængig instans.

Det er imidlertid helt nødvendigt, at Naturstyrelsen meget hurtigt i tæt samarbejde med branchen søger at identificere de områder, hvor der er udsigt til, at konsekvenserne for branchens især mindre kapitalstærke firmaer er så alvorlige, at de forsvinder ud af markedet.

Grunden til at den daværende miljøminister bestemte, at loven skulle evalueres efter 2 år, var netop, at branchen ikke i tilstrækkeligt omfang var blevet hørt i forbindelse med lovændringens udformning, og at man i tide kunne revidere lovens eventuelle uhensigtsmæssige elementer.

Da loven i sin tid blev vedtaget i Folketinget skete det med følgende bemærkninger (Ud-drag): (Jf. linket).

<http://dj-lw.lovportaler.dk/ShowDoc.aspx?docId=ifo20089190-bet1>

Betænkning afgivet af Miljø- og Plantægningsudvalget den 20. maj 2009

4. Indstillinger og politiske bemærkninger

"Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget udtrykker stor utilfredshed med processen om ændring af råstofloven, som er forløbet "on and off" i mere end 2 år. Ministeren har haft meget lang tid til at udarbejde et lovforslag, der både er i overensstemmelse med EU-reglerne, og som ville kunne samle et flertal i Folketinget. Bl.a. på den baggrund ønsker mindretallet at udtrykke sin utilfredshed med, at der forud for fremsættelse af lovforslaget kun var afsat 1 uge til høringen, hvilket ikke er rimelige vilkår for branchen eller andre, som ønsker at blive hørt."

"Partierne finder det generelt utilfredsstillende og kritisabelt, at branchen ikke i højere grad er blevet hørt og inddraget i udarbejdelsen af lovforslaget og herunder haft mulighed for at bidrage med nyttige erfaringer. Ligeledes undrer det mindretallet, at ministeren på den ene side og branchen på den anden har meget forskellige opfattelser af, hvor meget kontakt og dialog der har været parterne imellem. Partierne konstaterer, at Justitsministeriet i sin vejledning om lovkvalitet fra juni 2005 skriver: "Det er også et selvstændigt mål at sikre, at de berørte parter inddrages i udarbejdelsen af lovgivning, som vedrører deres forhold."

Som det fremgår, er loven ikke et produkt af et samarbejde mellem Naturstyrelsen og råstofbranchen.

OLE ASKEHAVE KONSULENTFIRMA

Efter lovens vedtagelse har der været afholdt såkaldte dialogmøder, hvor Naturstyrelsen og branchen har udvekslet erfaringer f.eks. om lovens virkninger.

På et sådant dialogmøde torsdag den 29. september 2011 udleveredes et af Naturstyrelsen udarbejdet udkast – et arbejdsnotat - til evalueringsnotatet til deltagerne. Arbejdsnotatet blev gennemgået, og der var lejlighed til at stille spørgsmål og kommentere indholdet undervejs. Deltagerne fik herefter mulighed for at sende skriftlige kommentarer senest mandag morgen den 17. oktober.

Generelt var indtrykket på mødet, at deltagerne fandt arbejdsnotatet meget omfangsrigt og indholdet tendentiøst i retning af at tegne et alt for positivt billede af den nye råstoflovs virkninger.

Det er positivt, at branchen fik lejlighed til på forhånd at se arbejdsnotatet og kommentere det; men det kan give modtagerne af det foreliggende evalueringsnotat det fejlagtige indtryk, at det "er udarbejdet i samarbejde med branchen", hvilket ikke er tilfældet.

Overordnet set er det især de nye vederlag og usikkerheden om fremtidig adgang til råmaterialerne, der giver branchen problemer.

Vederlag Jf. Bilag 1, Høringssvar til Vederlagsbekendtgørelsen og 2 Bilag 2, Høringssvar til Auktionsbekendtgørelsen

Der er i orden, at indvindere af sømaterialer skal erlægge et vederlag til staten som betaling for råmaterialerne. Imidlertid er vederlagets størrelse og tidspunktet for dets ikrafttræden uheldigt valgt.

Problemerne mærkes allerede på nuværende tidspunkt, hvor vederlagene ikke er slået igennem for fuld styrke pga. forskellige overgangsordninger indeholdt i loven.

Specielt det forhold, at vederlaget alene rammer søværts indvinding, har medført, at det er vanskeligt, at afsætte slutprodukterne på det danske marked i konkurrence med tilsvarende produkter fra landgrusgrave og importeret knust granit, der ikke samtidig pålægges noget vederlag.

Det foreslås derfor, at niveauet sænkes til 2 til 2,50 kr./m³, og at man henter det manglende provenu ved at hæve råstofafgiften med 25 øre til 5,25 kr./m³, så omkostningsstigningen rammer råstofbranchen generelt.

Hvis ikke man griber ind, før vederlagene slår igennem for fuld styrke, må man forvente lukning af danske sømaterialevirksomheder, samtidig med at prisen for råmaterialer til f.eks. tilslag til betonproduktion vil stige på det danske marked.

Efterforskning

Det er også i orden, at indvinderne skal investere i de undersøgelser, der er nødvendige for at udlægge nye indvindingsområder. På den måde drager man omsorg for, at indvinding kan finde sted på lokaliteten, uden at miljøet påføres uoprettelige skader. Samtidig forsøger man, så vidt som det er muligt med de eksisterende undersøgelsesmetoder, at afdække, om der er de forventede ressourcer tilstede, før man tager hul på havbunden.

Efterfølgende bør indvinderen til gengæld sikres reel mulighed for, at hans investeringer kan forrentes og give et fornuftigt afkast, hvilket er en forudsætning for at drive en sund forretning.

Ligeledes bør man sikre, at det ikke er indvinderen alene, der skal bære den økonomiske risiko, der ligger i, at efterforskningen af forskellige årsager, som indvinderen ikke har indflydelse på, ikke fører til en indvindingstilladelse.

Reglerne

De regler, der er blevet indført med lovændringen og de efterfølgende bekendtgørelser, er imidlertid ikke grundigt gennemtænkte. De er ufleksible og i økonomisk henseende svært gennemskuelige for den enkelte indvinder. Den økonomiske risiko bæres helt og holdent af indvinderne.

Årsagen er, at Naturstyrelsen uden at rådføre sig med branchen, har presset et forenklet regelsæt ned over et stort og ret komplekst område.

Der er meget stor forskel på værdien af de råstofforekomster, der findes på det danske havområde, især i de indre farvande.

Handelsværdien er helt afhængig af den geografiske beliggenhed, råstofmængden og tilgængeligheden, foruden sammensætningen, arten og kvaliteten af materialerne.

Vederlagene

Vederlagene har endnu ikke slået igennem med fuld styrke, idet gennemsnitsvederlaget for de 2 første kvartaler i 2011 ligger på 4,50 kr./m³, jf. Tabel 4 fra evalueringsnotatet, som er indsat i en lidt ændret udgave nedenfor. (Bemærk at der er fejl i tabellen i det udleverede materiale).

2010	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				
kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	OK
1. kvartal	244.813	0	227.453	174.613	646.879	646.879
2. kvartal	24.336	139.086	127.026	345.230	635.678	635.678
3. kvartal	16.365	137.404	161.927	395.795	711.491	711.491
4. kvartal	44.529	107.788	122.307	310.318	584.942	584.942
I alt m ³	330.043	384.278	638.713	1.225.956	2.578.990	2.578.990
	13%	15%	25%	48%	100%	100%
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 5,88	
I alt kr.	0	1.537.112	3.832.278	9.807.648	15.177.038	

2010	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				
m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	
1. kvartal	244.813	0	227.453	174.613	646.879	
2. kvartal	24.336	139.086	127.026	345.230	635.678	
I alt m ³	269.149	139.086	354.479	519.843	1.282.557	
	21%	11%	28%	41%	100%	
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 5,33	
I alt kr.	0	556.344	2.126.874	4.158.744	6.841.962	

2011	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				FEJL
kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	
1. kvartal	185.759	0	131.438	229.251	546.448	583.566
2. kvartal	325.629	0	114.011	322.677	762.317	849.493
I alt m ³	511.388	0	245.449	551.928	1.308.765	1.433.059
	39%	0%	19%	42%	100%	109%
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 4,50	
I alt kr.	0	0	1.472.694	4.415.424	5.888.118	

Tabel 4 Sammenligning 2010 og 2011

For de 2 første kvartaler af 2010 udgør gennemsnitsprisen 5,33 kr./m³, medens den for de 2 første kvartaler 2011, falder til 4,50 kr./m³. Dette forhold skyldes, at de såkaldte § 2, stk. 5 områder udløb med udgangen af 2010, og indvindingen er flyttet til de vederlagsfri områder. At man har valgt at indvinde i "4,- kr. områderne" i 2010 kan skyldes flere forhold bl.a.:

- at områderne har en gunstigere geografisk beliggenhed = mindre sejlads
- at materialerne er lettere tilgængelige = kortere pumpetid
- at materialerne har en bedre beskaffenhed = mindre bearbejdning på land/højere salgspris

Den fulde konsekvens af vederlagene viser sig først, når de vederlagsfri områder, som er udlagt efter § 2, stk. 4, forsvinder med udgangen af 2013. Disse områder dækker, efter at § 2, stk. 5 områderne er lukkede, ca. 40 % af de indvundne mængder.

Det foreliggende evalueringsnotat

Det foreliggende evalueringsnotat er meget omfattende, hvilket gør det svært at holde fokus og uddrage essensen. Som konsekvens heraf kommenteres efterfølgende alene på "Formålene med ændring af loven", som de er listet i evalueringsnotatet:

1. at sikre en fri og dermed større konkurrence mellem virksomheder, der indvinder råstoffer på havet,
2. at skabe incitament for branchen til efterforskning af nye indvindingsområder,
3. at sikre en rationel råstofforsyning fra havet og skabe rammerne for en øget tilførsel af materialer til land,
4. at øge tilførslen af råstoffer fra hav i forhold til land i takt med at adgangen til landbaserede materialer forventes at blive vanskeligere i de kommende år,
5. bedre at sikre at der sker så effektiv en udnyttelse af ressourcerne som muligt,
6. at indføre et vederlag på råstoffer fra havet,
7. at gennemføre administrative lettelser for erhvervet og en betydelig hurtigere sagsbehandlingstid ved meddelelse af tilladelser,
8. at sikre et højere miljøbeskyttelsesniveau

ad 1. - at sikre en fri og dermed større konkurrence mellem virksomheder, der indvinder råstoffer på havet

Med fjernelsen af de såkaldte § 19 fartøjsgodkendelser er der taget et skridt i den rigtige retning. Fjernelse af 2.000 m³ loftet for et fartøj ventes dog ikke at få den store betydning, da større fartøjer ikke kan operere fuldt lastede i de indre farvande og anløbshavnene.

Herudover er det vanskeligt at få øje på, at den ny lov sikrer en konkurrence, der er større, end den var i forvejen. Tværtimod.

En væsentlig forudsætning for at opretholde konkurrencen internt på havområdet er, at der til staidighed er udlagt tilstrækkeligt mange geografisk velfordelte indvindingsområder, hvor alle kan indvinde.

Det er ligeledes afgørende at vederlagsstrukturen tilpasses, så den ikke skævvrider markedet, og ødelægger sømaterialernes konkurrenceevne overfor landgrusgravene og importeret granit.

Loven lævner heller ikke nye aktører indenfor sømaterialebranchen gode muligheder for at komme ind på det danske marked bortset fra ophævelsen af § 19.

En række andre forudsætninger skal være opfyldt:

- de skal have adgang til råstoffer i mange år fremover
- de skal skabe sig et kundegrundlag ved at tage markedsandele fra de etablerede firmaer
- de skal råde over indvindingskapacitet – indvindingsfartøjer
- de skal råde over havnearealer, hvor de kan etablere sig og udlosse og oparbejde materialerne
- de skal råde over mandskab og materiel til at gennemføre disse aktiviteter
- de skal være kapitalstærke
- og meget mere

Som nævnt er den havbaserede produktion udsat for konkurrence fra specielt de grusgrave, som ligger i nærheden af udlosningshavnene.

De er ikke belastet af de nye vederlag og heller ikke af udgifter til anskaffelse af omkostnings-tunge indvindingsfartøjer, arealleje for havnearealer, skibs- og vareafgifter i forbindelse med landing af råmaterialerne samt udgifter til bortskaffelse af uanvendelige restprodukter.

Disse restprodukter kan grusgravene uden yderligere omkostninger lægge tilbage i den færdiggravede del af grusgraven.

De mindre indvindere har ikke råd til at investere i og opnå eneret i det antal indvindingsområder, der er nødvendige for at drive en indvindingsvirksomhed.

De vil miste markedsandele både til de større og mere kapitalstærke indvindere på havet og til landbaserede virksomheder pga. det alt for høje vederlag på 8,- kr. pr. m³, der er gældende for fællesområderne.

De (2) virksomheder, der har råd til at deltage i udbudsrunder, vil til gengæld ikke opleve at deltage i konkurrencer i forbindelse med udbudsrunderne, da de i alle udbud både nu og i fremtiden kan forvente at være ene om at byde på et bestemt område, hvorfor alle udbud vil blive vundet på minimumsprisen.

Det er svært at få øje på de elementer i den nye råstoflov der har gjort livet lettere for de eksisterende virksomheder eller har gjort det mere attraktivt for nye aktører at komme ind på markedet.

ad 2. - at skabe incitament for branchen til efterforskning af nye indvindingsområder

Forudsætningen for, at firmaer i branchen investerer i efterforskning af nye indvindingsområder, er før det første, at de har behov for nye områder og for det andet, at det er økonomisk attraktivt at investere i nye områder.

Sælger – Staten – fratægger sig alt økonomisk ansvar i forbindelse med efterforskning og indvinding af råmaterialerne.

Hvis en omfattende og kostbar efterforskning konkluderer, at der ikke er de forventede råmaterialer i et efterforskningsområde, er det indvinderen, der står tilbage med en økonomisk bet, medens staten får alle undersøgelsesresultaterne leveret omkostningsfrit.

Endvidere er de forhåndenværende undersøgelsesmetoder så usikre, at det på basis af undersøgelsesresultaterne er behæftet med stor usikkerhed at vurdere, hvad en forekomst indeholder, og om den overhovedet kvalitetsmæssigt kan dække det behov, man har.

Dette vil først stå klart efter, at man har påbegyndt indvinding i området og har sorteret råmaterialerne og konstateret kornstørrelsesfordelingen samt analyseret de enkelte fraktioner.

Thyborøn Nordsø Ral A/S foreslår derfor, at man, før man indgår en bindende aftale i forbindelse med en auktion, får en prøveperiode, hvor man prøvesuger for at afprøve resultaterne. Giver det ikke det forventede resultat, skal man kunne trække sig ud af aftalen.

Som reglerne er i dag, viser beregninger desuden, at det er forbundet med stor usikkerhed for indvinderne at forudsige størrelsesordenen af det samlede vederlag i et udbudsområde inkl. arealvederlaget.

Størrelsen af vederlaget er afhængig af, hvor stort et areal man skal udlægge i forhold til mængden, (hvilket igen afhænger af den forventede lagtykkelse af forekomsten), og hvor godt man er i stand at afsætte den mængde, som man har tilbudt i udbudsrunderen.

Er man ikke i stand til at afsætte den tilbudte mængde vil vederlaget pr. m³ ende med at blive langt højere end 6 til 8,- kr./m³.

Endelig er eneretsperioden i et område begrænset til 5 år, hvilket er helt ude af trit med forholdene i vore nabolande, og synes relateret alene til de omkostninger, der er forbundet med efterforskningen af det aktuelle område. En lang række andre investeringer skal være foretaget, før man er parat til at kaste sig ud i en efterforskningsaktivitet, jf. ad 1.

Reduktionen af eneretsperioden fra 10 til 5 år er således et stort skridt i den forkerte retning.

Thyborøn Nordsø Ral A/S har eksempelvis i 2008 investeret 33 mio. kr. i at flytte og modernisere firmaets anlæg på havnen i Thyborøn. Denne investering kan umuligt forrentes og afskrives over 5 år.

Som det ses, er den model, der er foreskrevet i loven, behæftet med en lang række usikkerheder, der er ensidigt forbundet med økonomisk risiko for indvinderne. Den nye lov øger således ikke incitamentet til at efterforske i forhold til tidligere udgaver af råstofloven, snarere tværtimod.

Skal man videre ad udbudsvejen, må man i samarbejde med branchen finde en bedre egnet model.

OLE ASKEHAVE KONSULENTFIRMA

ad 3, 4, og 5.

3. at sikre en rationel råstofforsyning fra havet og skabe rammerne for en øget tilførsel af materialer til land,
4. at øge tilførslen af råstoffer fra hav i forhold til land i takt med at adgangen til landbaserede materialer forventes at blive vanskeligere i de kommende år,
5. bedre at sikre at der sker så effektiv en udnyttelse af ressourcerne som muligt

Med indførelsen af vederlag i den nuværende størrelsesorden ensidigt på råstofferne fra havet vil der på sigt blive færre indvindere på havområdet, og dermed vil loven have den modsatte effekt af den tilstræbte.

Der bør derfor straks tages skridt til at lempe/ændre vederlagene og udbudsreglerne samt gøre det problemfrit at få udvidet kvoten i fællesområderne.

Sker dette ikke, må man forudse en meget hurtig nedtrapning af indvindingsaktiviteten til havs. Der vil ikke blive udlagt nye områder i samme takt som fællesområderne lukkes, og som følge heraf vil der opstå problemer med forsyningssikkerheden og risiko for lukning af de mindre indvindingsfirmaer.

Indvindingen flytter til landgrusgravene, hvilket er direkte modstrid med intentionen i pkt. 4.

Det strider mod ønsket om ansvarlig råstofhusholdning, opretholdelse af leveringssikkerhed og miljøbevidsthed at:

- man lukker områder, som i en lang periode har været udsat for indvinding, uden at de er tømt for ressourcer, og henviser indvinderne til andre uberørte områder på havbunden, som derefter belastes helt unødigt miljømæssigt.
- man bruger energi og ressourcer – også i Miljøministeriet – på at gennemføre omkostningskrævende undersøgelser for at afdække ressourcer, man har afdækket i rigelig mængde i fællesområderne (og de tidligere overgangsområder) i forvejen.
- man ikke har medtaget alle eksisterende indvindingsområder, hvor der er lavet undersøgelser, og hvor der stadig er ressourcer tilbage, i Fællesområdebekendtgørelsen. Dette gælder f.eks. 510-JA Karrebæksminde Syd, hvor der kræves gennemført auktion og deraf følgende nye dyre undersøgelser for at få tilladelse til at fortsætte en ellers velfungerende og miljøgodkendt indvindingsaktivitet.
- man, når det gælder udvidelse af mængderne i et fællesområde, håndhæver en udgave af Fællesområdebekendtgørelsen, der lægger op til et ufleksibelt og meget bureaukratisk system, som er ensbetydende med unødvendige omkostninger og stor usikkerhed for indvinderne.
Hertil kommer en belastende sagsbehandlingstid, der gør det umuligt for branchen at leve op til kundernes krav om leveringssikkerhed.

Desuden er det i økonomisk henseende uforståeligt, at Naturstyrelsen ved at lukke fællesområder og andre områder, der ikke er tømt for råstoffer, afskærer staten fra muligheden for helt omkostningsfrit at indkassere vederlaget på de kubikmeter råmaterialer, der efterlades i de udtømte områder.

Naturstyrelsen bør endvidere gennemføre den efterforskning efter nye indvindingsområder, der udføres for en del af vederlagsprovenuet i samarbejde med branchen.

De undersøgelser, Naturstyrelsen hidtil har udført på egen hånd, har ikke ført til udlægning af et eneste indvindingsområde.

Det er "brud på fødekæden", når anvendelsen af vederlagspengene ikke fører til udlægning af nye indvindingsområder.

ad 6. at indføre et vederlag på råstoffer fra havet

Der er lykkedes at indføre et urealistisk højt og konkurrenceforvridende vederlag ensidigt på råstoffer fra havet.

Succeskriteriet må være, at det lykkes at indkassere det forventede provenu, og at det sker uden at ødelægge branchen.

ad 7. at gennemføre administrative lettelser for erhvervet og en betydelig hurtigere sagsbehandlingstid ved meddelelse af tilladelser

På et enkelt område er det lykkedes at gennemføre en administrativ lettelse for erhvervet og en betydelig hurtigere sagsbehandlingstid. Det gælder opnåelse af tilladelse til indvinding i de eksisterende fællesområder. Det er dog en succes, der hurtigt får ende, såfremt man ikke tager forslagene under ad 3, 4, og 5 alvorligt.

ad 8. at sikre et højere miljøbeskyttelsesniveau

Det er svært at få øje på, at den nye lov indeholder forbedringer på dette punkt.

Venlig hilsen

f/Thyborøn Nordsø Ral A/S

Ole Askehave
Ole Askehave A/S Konsulentfirma

Bilag 1 Vedertagsbekendtgørelse høring nov 2011 final

Bilag 2 Auktionsbekendtgørelse høring nov 2011 final

OLE ASKEHAVE A/S KONSULENTFIRMA

Skovbakken 37 • 9240 Nibe • Telefon: 98 35 16 39 • Mobil: 21 29 40 39 • Fax: 98 35 16 39 • E-mail: ole@askehave.dk

5.35

Miljøministeriet

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Bilag 1

<mailto:nst@nst.dk>

Nibe, den 1. december 2011

Vedr.: Høring vedrørende udkast til Vederlagsbekendtgørelse. J.nr. NST-700-00013, jf. Naturstyrelsens høringsudsendelse af 15. november 2011

Thyborøn Nordsø Ral A/S har ingen bemærkninger til de foreslåede ændringer, men har følgende bemærkninger til bekendtgørelsen i øvrigt:

Generelle bemærkninger:

Thyborøn Nordsø Ral A/S finder det betænkeligt, at Naturstyrelsen gennemfører en generel indeksregulering af vederlagene i en situation, hvor vederlagene endnu ikke er slået igennem med fuld styrke, jf. Bilag 1, og størrelsesordenen truer eksistensen af indvindingsbranchen.

Råstofloven stiller ikke krav om en generel indeksregulering, hvilket fremgår følgende af bemærkningerne til den nye råstoflov, jf. bemærkningerne til lovforslaget, som er citeret nedenfor.

Thyborøn Nordsø Ral A/S er indforstået med, at staten som ejer af havbundsarealet er berettiget til at opkræve et vederlag for udnyttelsen af de ressourcer, der indvindes og oparbejdes med salg for øje.

Imidlertid er vederlagets størrelse og tidspunktet for dets ikrafttræden uheldigt valgt.

Thyborøn Nordsø Ral A/S kan forudse problemer med især de 40 % af firmaets indvinding, der eksporteres. Denne indvinding finder sted i områderne 562-KA Vest for Vejby, 562-LA Jyske Rev og 562-MA Jyske Rev, som er vederlagsfri til og med 2013, da de er udlagt i henhold til § 2, stk. 4, Jf. Bilag 1, Tabel 4.

Denne eksport vil falde bort med udgangen af 2013, da den ikke vil være konkurrencedygtig på eksportmarkedet med pålæg af vederlag.

På det indenlandske marked mærker Thyborøn Nordsø Ral A/S problemerne allerede på nuværende tidspunkt, selvom vederlagene ikke er slået igennem for fuld styrke pga. de forskellige overgangsordninger, der er indeholdt i loven.

Specielt det forhold, at vederlaget alene rammer søværts indvinding, har medført, at det er vanskeligt, at afsætte slutprodukterne på det danske marked i konkurrence med tilsvarende produkter fra landgrusgrave og importeret knust granit, der ikke samtidig pålægges noget vederlag.

Det foreslås derfor, at niveauet sænkes til 2 til 3 kroner pr. m³, og at man henter det manglende provenu ved at hæve råstofafgiften med 25 øre til 5,25 kr./m³, så omkostningsstigningen rammer råstofbranchen generelt.

Hvis ikke man griber ind, før vederlagene slår igennem for fuld styrke, ser Thyborøn Nordsø Ral A/S en meget usikker fremtid i møde, og forventer at mange danske sømaterialevirksomheder må lukke, samtidig med at prisen for råmaterialer til f.eks. tilslag til betonproduktion vil stige på det danske marked.

Råstofloven stiller som nævnt ikke krav om en generel indeksregulering, hvilket fremgår følgende af bemærkningerne til den nye råstoflov:

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Stk. 6

Vederlag for tilladelser, der er meddelt efter auktion og med en længerevarende indvindingsperiode, indeksreguleres. Herved deler tilladelsesindehaveren og staten risikoen for eventuelle markedsbetingede prisudsving. Det giver tilladelsesindehaveren større sikkerhed for de investeringer,

OLE ASKEHAVE KONSULENTFIRMA

der er foretaget, og det giver staten mulighed for at få andel i eventuelle ekstraordinære prisstigninger på råstofferne. Herved gøres kontraktforholdet mellem staten og tilladelsesindehaveren mindre afhængig af tidspunktet for tilladelsen og tidspunktet for indvindingen af råstoffet.

Stk. 7

Vederlagssatserne kan ændres ved bekendtgørelse, således at satserne vil kunne tilpasses ændringer i markedsforholdene såvel i Danmark som i udlandet.

Loven giver mulighed for at ændre vederlagssatserne generelt både op og ned.

Indeksreguleringen efter stk. 6 er alene rettet mod områder, der er vundet ved auktion, fordi der her er tale om et kontraktforhold mellem staten og indvinderen.

Det er derfor ikke nødvendigt efter loven, at indeksregulere de vederlagssatser, der er nævnt i loven, hverken i forbindelse med minimumsvederlaget i forbindelse med udbud eller vederlagene i fællesområderne.

Endvidere er der følgende bemærkninger til:

§ 3 stk. 4

Studerer man § 3, stk. 4 lidt nøjere og sammenholder den med andre regler i forbindelse med udbudsformen, er den meget upræcist formuleret.

Stk. 4. Ved indvinding i henhold til tilladelse efter lovens § 20, stk. 2, nr. 1, skal som minimumbetales for en mængde svarende til 50 % af den årlige mængde, der er fastsat i tilladelsen. Har tilladelsesinnehaveren ikke i et enkelt år indvundet den årlige mængde, kan denne indvindes i de følgende år uden yderligere omkostninger.

Denne formulering kan der stilles mange spørgsmål til, men anskueliggørelsen heraf kræver, at man sætter sig sammen og afprøver modellen. Thyborøn Nordsø Ral A/S deltager gerne i dette arbejde.

§ 4 stk. 4

Det må anbefales, at en virksomhed, der har gennemført den nødvendige efterforskning og miljøvurdering med henblik på at få udvidet udnyttelsen af ressourcerne i et fællesområde, skal have sit vederlag nedsat fra 8,- til 6,- kr. pr. m³ straks, når undersøgelsesresultaterne er godkendt.

Dette vil styrke motivationen til at bekoste og gennemføre de nødvendige undersøgelser i god tid, før en kvote er opbrugt.

Venlig hilsen

f/Thyborøn Nordsø Ral A/S

Ole Askehave

Ole Askehave A/S Konsulentfirma

Bilag 1 Sammenligning 2010 og 2011

2010	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				
kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	OK
1. kvartal	244.813	0	227.453	174.613	646.879	646.879
2. kvartal	24.336	139.086	127.026	345.230	635.678	635.678
3. kvartal	16.365	137.404	161.927	395.795	711.491	711.491
4. kvartal	44.529	107.788	122.307	310.318	584.942	584.942
I alt m ³	330.043	384.278	638.713	1.225.956	2.578.990	2.578.990
	13%	15%	25%	48%	100%	100%
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 5,88	
I alt kr.	0	1.537.112	3.832.278	9.807.648	15.177.038	

2010	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				
m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	
1. kvartal	244.813	0	227.453	174.613	646.879	
2. kvartal	24.336	139.086	127.026	345.230	635.678	
I alt m ³	269.149	139.086	354.479	519.843	1.282.557	
	21%	11%	28%	41%	100%	
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 5,33	
I alt kr.	0	556.344	2.126.874	4.158.744	6.841.962	

2011	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				FEJL
kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	
1. kvartal	185.759	0	131.438	229.251	546.448	583.566
2. kvartal	325.629	0	114.011	322.677	762.317	849.493
I alt m ³	511.388	0	245.449	551.928	1.308.765	1.433.059
	39%	0%	19%	42%	100%	109%
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 4,50	
I alt kr.	0	0	1.472.694	4.415.424	5.888.118	

Tabel 4

Vederlagene har endnu ikke slået igennem med fuld styrke, idet gennemsnitsvederlaget for de 2 første kvartaler i 2011 ligger på 4,50 kr./m³, jf. Tabel 4 fra evalueringsnotatet, som er indsat i en lidt ændret udgave ovenfor. (Bemærk at der er fejl i tabellen i det udleverede materiale).

For de 2 første kvartaler af 2010 udgør gennemsnitsprisen 5,33 kr./m³, medens den for de 2 første kvartaler 2011, falder til 4,50 kr./m³. Dette forhold skyldes, at de såkaldte § 2, stk. 5 områder udløb med udgangen af 2010, og indvindingen er flyttet til de vederlagsfri områder. At man har valgt at indvinde i "4.- kr. områderne" i 2010 kan skyldes flere forhold bl.a.:

- at områderne har en gunstigere geografisk beliggenhed = mindre sejlads
- at materialerne er lettere tilgængelige = kortere pumpetid
- at materialerne har en bedre beskaffenhed = mindre bearbejdning på land/højere salgspris

Den fulde konsekvens af vederlagene viser sig først, når de vederlagsfri områder, som er udlagt efter § 2, stk. 4, forsvinder med udgangen af 2013. Disse områder dækker, efter at § 2, stk. 5 områderne er lukkede, ca. 40 % af de indvundne mængder.

OLE ASKEHAVE A/S KONSULENTFIRMA Skovbakken 37 • 9240 Nibe • Telefon: 98 35 16 39 • Mobil: 21 29 40 39 • Fax: 98 35 16 39 • E-mail: ole@askehave.dk

Miljøministeriet
 Naturstyrelsen
 Haraldsgade 53
 2100 København Ø
<mailto:nst@nst.dk>

Bilag 2

Nibe, den 1. december 2011

Vedr.: Høring vedrørende udkast til Auktionsbekendtgørelse. J.nr. NST-700-00013**Thyborøn Nordsø Ral A/S har følgende bemærkninger til bekendtgørelsen:**

Thyborøn Nordsø Ral A/S finder det betænkeligt, at Naturstyrelsen gennemfører en generel indeksregulering af vederlagene i en situation, hvor vederlagene endnu ikke er slået igennem med fuld styrke, jf. Bilag 1, og størrelsesordenen truer eksistensen af indvindingsbranchen.

Råstofloven stiller ikke krav om en generel indeksregulering, hvilket fremgår følgende af bemærkningerne til den nye råstoflov:

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Stk. 6**

Vederlag for tilladelser, der er meddelt efter auktion og med en længerevarende indvindingsperiode, indeksreguleres. Herved deler tilladelsesindehaveren og staten risikoen for eventuelle markedsbetingede prisudsving. Det giver tilladelsesindehaveren større sikkerhed for de investeringer, der er foretaget, og det giver staten mulighed for at få andel i eventuelle ekstraordinære prisstigninger på råstofferne. Herved gøres kontraktforholdet mellem staten og tilladelsesindehaveren mindre afhængig af tidspunktet for tilladelsen og tidspunktet for indvindingen af råstoffet.

Stk. 7

Vederlagssatserne kan ændres ved bekendtgørelse, således at satserne vil kunne tilpasses ændringer i markedsforholdene såvel i Danmark som i udlandet.

Loven giver altså mulighed for at ændre vederlagssatserne generelt både op og ned.

Indeksreguleringen efter stk. 6 er alene rettet mod områder, der er vundet ved auktion, fordi der her er tale om et kontraktforhold mellem staten og indvinderen.

Det er derfor ikke nødvendigt efter loven, at indeksregulere de vederlagssatser, der er nævnt i loven, hverken arealvederlag eller minimumsvederlag i forbindelse med udbud eller vederlagene i fællesområderne.

Endvidere er der følgende bemærkninger til:**§ 11.**

Stk. 3. By- og Landskabsstyrelsen fastslår for hvert enkelt auktionsområde rangfølgen af buddene i faldende orden efter buddenes størrelse, således at højstbydende er den budgiver, der har afgivet det højeste bud forstået som det angivne produktionsvederlag pr. m³ ganget med den angivne årlige mængde.

Naturstyrelsens opmærksomhed henledes på, at produktet at *produktionsvederlag pr. m³ ganget med den angivne årlige mængde* ikke nødvendigvis giver det højeste samlede vederlagsbeløb efter f.eks. 5 års indvinding i et område. Det er alene udtryk for, at den, der byder højest, kommer til at betale det højeste minimumsvederlag i tilfælde af, at man ikke får indvundet over halvdelen af den tilbudte mængde over 5 år.

Ventlig hilsen

f/Thyborøn Nordsø Ral A/S

Ole Askehave

Ole Askehave A/S Konsulentfirma
Bilag 1 Sammenligning 2010 og 2011

OLE ASKEHAVE KONSULENTFIRMA

2010	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				
kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	OK
1. kvartal	244.813	0	227.453	174.613	646.879	646.879
2. kvartal	24.336	139.086	127.026	345.230	635.678	635.678
3. kvartal	16.365	137.404	161.927	395.795	711.491	711.491
4. kvartal	44.529	107.788	122.307	310.318	584.942	584.942
I alt m ³	330.043	384.278	638.713	1.225.956	2.578.990	2.578.990
	13%	15%	25%	48%	100%	100%
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 5,88	
I alt kr.	0	1.537.112	3.832.278	9.807.648	15.177.038	

2010	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				
m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	
1. kvartal	244.813	0	227.453	174.613	646.879	
2. kvartal	24.336	139.086	127.026	345.230	635.678	
I alt m ³	269.149	139.086	354.479	519.843	1.282.557	
	21%	11%	28%	41%	100%	
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 5,33	
I alt kr.	0	556.344	2.126.874	4.158.744	6.841.962	

2011	§ 2, stk. 4 udløb senest ult 2013	§ 2, stk. 5 udløb 2010				FEJL
kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	I alt	
1. kvartal	185.759	0	131.438	229.251	546.448	583.566
2. kvartal	325.629	0	114.011	322.677	762.317	849.493
I alt m ³	511.388	0	245.449	551.928	1.308.765	1.433.059
	39%	0%	19%	42%	100%	109%
Kr./m ³	kr. 0	kr. 4	kr. 6	kr. 8	kr. 4,50	
I alt kr.	0	0	1.472.694	4.415.424	5.888.118	

Tabel 4

Vederlagene har endnu ikke slået igennem med fuld styrke, idet gennemsnitsvederlaget for de 2 første kvartaler i 2011 ligger på 4,50 kr./m³, jf. Tabel 4 fra evalueringsnotatet, som er indsat i en lidt ændret udgave ovenfor. (Bemærk at der er fejl i tabellen i det udleverede materiale).

For de 2 første kvartaler af 2010 udgør gennemsnitsprisen 5,33 kr./m³, medens den for de 2 første kvartaler 2011, falder til 4,50 kr./m³. Dette forhold skyldes, at de såkaldte § 2, stk. 5 områder udløb med udgangen af 2010, og indvindingen er flyttet til de vederlagsfri områder. At man har valgt at indvinde i "4.- kr. områderne" i 2010 kan skyldes flere forhold bl.a.:

- at områderne har en gunstigere geografisk beliggenhed = mindre sejlads
- at materialerne er lettere tilgængelige = kortere pumpetid
- at materialerne har en bedre beskaffenhed = mindre bearbejdning på land/højere salgspris

Den fulde konsekvens af vederlagene viser sig først, når de vederlagsfri områder, som er udlagt efter § 2, stk. 4, forsvinder med udgangen af 2013. Disse områder dækker, efter at § 2, stk. 5 områderne er lukkede, ca. 40 % af de indvundne mængder.

Dato: 2011-12-05

Høringssvar fra Danmarks Naturfredningsforening til

Udkast til notat vedrørende evaluering af råstofloven med henblik på høring (NST-700-00014)

Evalueringen af råstofloven vedrører i denne sammenhæng råstoffer til havs, hvorfor DN alene forholder sig til denne del af råstofindvindingen.

DNs vinkel på råstoffer til havs

Havet er vores mest dynamiske og vilde naturtype, der samtidig er grundlag for et sindrigt system af fødekæder, som vi mennesker kan høste af. Passer vi på ressourcen, og giver stenrev og hårbund gode kår, så kan vi høste store og værdifulde mængder sund næring, omvendt vil rovdrift på større materialer skabe ringere forhold for de i forvejen trængte økosystemer. Danmarks Naturfredningsforenings holdning til råstofindvinding til havs hænger dog uløseligt sammen med indvindingen til lands, idet det til en vis udstrækning er indvinding til havs, som foreningen peger på som eneste reelle alternativ til indvinding til lands med de kendte interessekonflikter, der her findes.

Til havs forekommer en del råstoffer, særligt de finere materialer, relativt ukomplicerede at tilvejebringe, sammenlignet med omkostningerne ved indvinding på land. Derfor er det i DN og vores medlemmers interesse, at der skabes incitament til at få indbragt en større del af de finere sand og grus forekomster via havet (og havnene) i forhold til landindvinding. Derfor bør den understøttende lovgivning også udstikke de rette spilleregler, så denne i praksis samfundsnyttige og til dels fornybare indvinding til havs får attraktive vilkår.

Spørgsmålet om eneretten og om loven virker efter hensigten

Her er det DNs opfattelse ikke mindst via møder med råstofbranchen, at det nuværende regelsæt afstedkommer en lavere interesse i indvinding til havs, end hvad der burde forventes og hvad der burde være ønsket. Udkastet når frem til samme konklusion i Tabel 1.2 og teksten side 13. Siden nedtones ændringerne dog til det ubetydelige. DN mener, at der kan være flere gode forklaringer på dette fænomen. Den af råstofbranchen fremsatte påstand om, at 6 års eneret (reelt blot 5 år) på indvinding i et bortauktioneret område er for kort tid, er angiveligt en holdbar forklaring på den fortsat begrænsede indvinding af gode materialer. Til sammenligning gælder en gravetilladelse til lands (som typisk forlænges indtil ressourcen er udtømt) i 10 år, og det er ikke usædvanligt, at samme indvinder har gravet råstoffer til

lands i stort set samme område i en generation eller mere. Af bilag 2 til udkastet fremgår da også, at Danmark står ret alene med den korte eneret periode sammenlignet med nabolande.

Det forekommer ikke DN indlysende, hvorfor eneretten til indvinding af råstoffer fra havet, hvor indvinder selv har stået for det fulde ansvar for kortlægning og risiko i forbindelse med opsugning eller oppumpning, sejlads og losning, skal være af kortere varighed end til lands. Selv om Naturstyrelsen har lavet storskala råstofeftersøgning i Nordsøen i 2010 og i Kattegat i 2011 (finansieret af råstofafgiften på ca. 15 mio. kr. ?), er det fortsat lidt i blinde, at branchen byder ind på områder i auktion. Det har sandsynligvis også den negative effekt for havmiljøet, at der satses på "de sikre" områder, der på den måde overudnyttes og graves kunstigt dybe med deraf følgende højere risiko for iltsvind. Men den korte eneret har samtidig den væsentlige sideeffekt, at den gamle og rustne, danske råstofflåde (side 10), ikke udskiftes med nyere og langt mere effektive fartøjer, idet disse fartøjers omkostninger afregnes over meget længere tidshorisonter (side 19), og derfor næppe indkøbes med de nuværende regler. Følgelig oser der en ineffektiv og forslugen flåde af sted uden umiddelbar udsigt til "ophugningsstøtte" eller fornyelse.

Efterforskning og vederlag

Vederlagene kunne formentlig godt strikkes sådan sammen, at omkostningen forbundet med den "hovedløse" søgning efter gode råstoffer blev dækket i det mindste delvist ind af råstofafgifter, mod at oplysningerne efter kortlægning tilgik GEUS og dermed landets officielle råstofkortlægning. Indenfor forholdsvis få årtier ville dette patchwork af kortlagte ressourcer givet et mere samlet billede af forekomsterne og deres fornybarhed. I det mindste forekommer det DN relativt uoplyst, hvordan råstofafgiften hidtil er blevet anvendt til fordel for bedste og mest samfundsnyttige råstofindvinding (udover de to fremhævede storskala kortlægninger). Det er på den anden side en forventelig reaktion, at de indvindere, der efterforsker for et stort beløb i ukendt terræn, gerne vil drage nytte af de surt indtjente informationer i så lang tid som muligt, hvilket netop kunne modvirkes af en medfinansiering via råstofafgiften.

Reetablering til havs og mulighedernes hav

DN så gerne at sugning eller pumpning af lettere sømaterialer indgik i en målrettet og langsigtet proces hen imod etablering af mere hård bund eksempelvis i periferien af EU-Fuglebeskyttelsesområder, for derigennem at sikre en "efterbehandling", der ville tillade en mere artsrig og nichefuld revbiotop, når nu de overlejrende bløde sedimentter er væk. Der er dog en række forudsætninger, der skal være til stede, for at dette kan lykkes, så hårdbunden ikke for eksempel opnås i en unaturlig stor dybde (med risiko for iltsvind). Derimod kan der godt etableres store terrænspring på bunden med et meget rigt liv efterfølgende, hvis der er stærk strøm i området. Endelig kunne "færdigt sugede" områder hjælpes yderligere i retning af revbiotoper ved eksempelvis dumpning af store sten eller betonelementer – Århus havneudvidelse er et godt eksempel på den dynamiske og rige natur, der kan komme ud af det.

Formålet med ændringerne af loven

Som DN er bekendt med lovens forarbejder, var et af incitamenterne for at ændre reglerne, at man ønskede mere konkurrence på området. Det har man ikke fået, idet det i dag er de samme ganske få (to-tre?) firmaer, der har knowhow og flåde til at samle råstoffer til havs. Flåden er desuden på de ganske få år blev yderligere mindre og koncentreret, fremgår det af udkastet. Da Danmark desuden har utroligt stort internationalt ansvar forbundet med vores muslingebanker og generelt lavvandede områder på grund af massive vandfuglebestande eksempelvis syd for Læsø og omkring Anholt, er det strengt nødvendigt, at indvinding her foregår efter forsigtighedsprincipper.

Et andet formål med loven var, at få tippet fordelingen mellem land og hav til en større og større andel af havmaterialer. Dette er dog ikke sket i den korte periode loven har virket efter de nye forhold, til trods for den mellemliggende overgangsperiode, hvor indvindingen ellers var særlig fordelagtigt (gratis). Dette ser DN i sig selv som et klart bevis på at loven ikke har virket efter hensigten. DN ser allerede en række konkrete eksempler på, at landindvinding går ud over rekreative interesser og presser grundvand, nabonatur, nærmeste naboer og vejnet til det yderste. Fordelene ved losning i havneområder, med veludbygget vejnet lige ved hånden, er åbenlyse, hvorfor DN også anser det for bydende nødvendigt med en fortsat bred og stor vifte af velplacerede industrihavne, der kan og vil tage imod såvel sømaterialer, som importerede skærver fra Norge og Sverige. Dette er ofte i konflikt med ønsker om mondæne boligkvarterer i havneområderne, hvilket blot øger presset på den tunge og lange landtransport ad vejanlæg, der i længden ikke kan holde til disse tonnager.

Udover de to ben, auktionsområder og fællesområder, indgår også bygherreområder, som DN finder går noget på tværs af intentionerne med resten af loven. Bygherreområder er således ikke underlagt de samme regler som branchens øvrige indvinding, hvilket kan undre, da planlægningen af større anlægsprojekter ellers typisk løber over en række år forud for "første spadestik". Bygherreprojekterne kan ellers udmærket være sværvægtede med hensyn til ressourceforbrug af råstoffer, og burde derfor være nogle af de projekter, der især skulle følge op på lovens intentioner.

Fremtidige forbedringsmuligheder og sammenligninger med landindvinding

Udkastet gør i øvrigt en del ud af sammenligningen med råstofindvinding til havs. I den forbindelse kan det derfor undre, at klappning i havmiljøet er en gratis foreteelse, sammenlignet med jorddeponering i ophørte råstofgrave til lands. Her er deponeringen netop forbundet med en betydelig udgift for blandt andet at kunne sikre miljøet. Meget af det klappede materiale er netop kendetegnet ved at være miljøskadeligt, og her kunne en miljøafgift være relevant. Sammenligningen med jordforureningsloven til lands er nærliggende, hvori det er et kardinalpunkt at undgå spredning af forurening (i jorden). Dette synes ikke at gælde i samme omfang til havs. DN så gerne at en del af en sådan afgift gik til at finansiere et forskningsprojekt om nyttiggørelse af en højere andel af dette materiale før det klappes og mulig forurening dermed spredes i havmiljøet.

I forhold til kumulative miljøeffekter finder DN det meget nedslående, at udkastet konkluderer, at der i dag ikke er de fornødne dokumentationer til at konkludere noget som helst på området. Det må betegnes som stærkt betænkeligt, særligt da flere af områderne ligger indenfor habitatafgrænsninger og dermed

fuglebeskyttelsesområder, hvor der således ikke foreligger materiale, der kan belyse en eventuel skadevirkning på internationalt betydningsfulde vinterbestande af især svømme- og dykænder. Derfor anbefaler DN at en del af råstofprovenuet anvendes til en øget overvågning i de mest udnyttede områder.

Grundlæggende finder DN det betænkeligt, at det ser ud til, at loven som den er i dag, bryder med to af råstoflovens ellers markante elementer; at der skal indvindes færdigt, hvor indvindingen er i gang og der skal reserveres særligt værdifulde råstofforekomster. Begge forhold må DN give branchen medhold i, at den nuværende lov modvirker i praksis, hvilket udkastet side 22 også synes at medgive. Det er et problem, som må løses fremadrettet.

På Danmarks Naturfredningsforenings vegne

Jan Pedersen,

natur- og råstofmedarbejder, biolog

DN Sekretariatet

Henning Mørk Jørgensen

vand- og miljøpolitisk medarbejder, havbiolog

DN Sekretariatet

Naturstyrelsen
Haraldsgade 51
2300 København Ø

Fremsendes udelukkende elektronisk til nst@nst.dk

1. december 2011

Høringssvar på evaluering af råstofloven J. nr. NST-700-00014

Friluftsrådet har modtaget ovennævnte evaluering i høring, og takker for muligheden for at komme med bemærkninger.

Friluftsrådet har noteret sig, at der i forhold til råstoflovens formål lægges vægt på hensynstagen til en række interesser, herunder miljø, natur, landskabelige værdier med mere. Rådet mener det er vigtigt at tilføje de rekreative interesser.

I forbindelse med indvindingsprojekter, kan der opstå konflikter med de friluftbrugere der er knyttet til det lokale område, hvis Naturstyrelsen ikke inddrager de rekreative interesser i høringen.

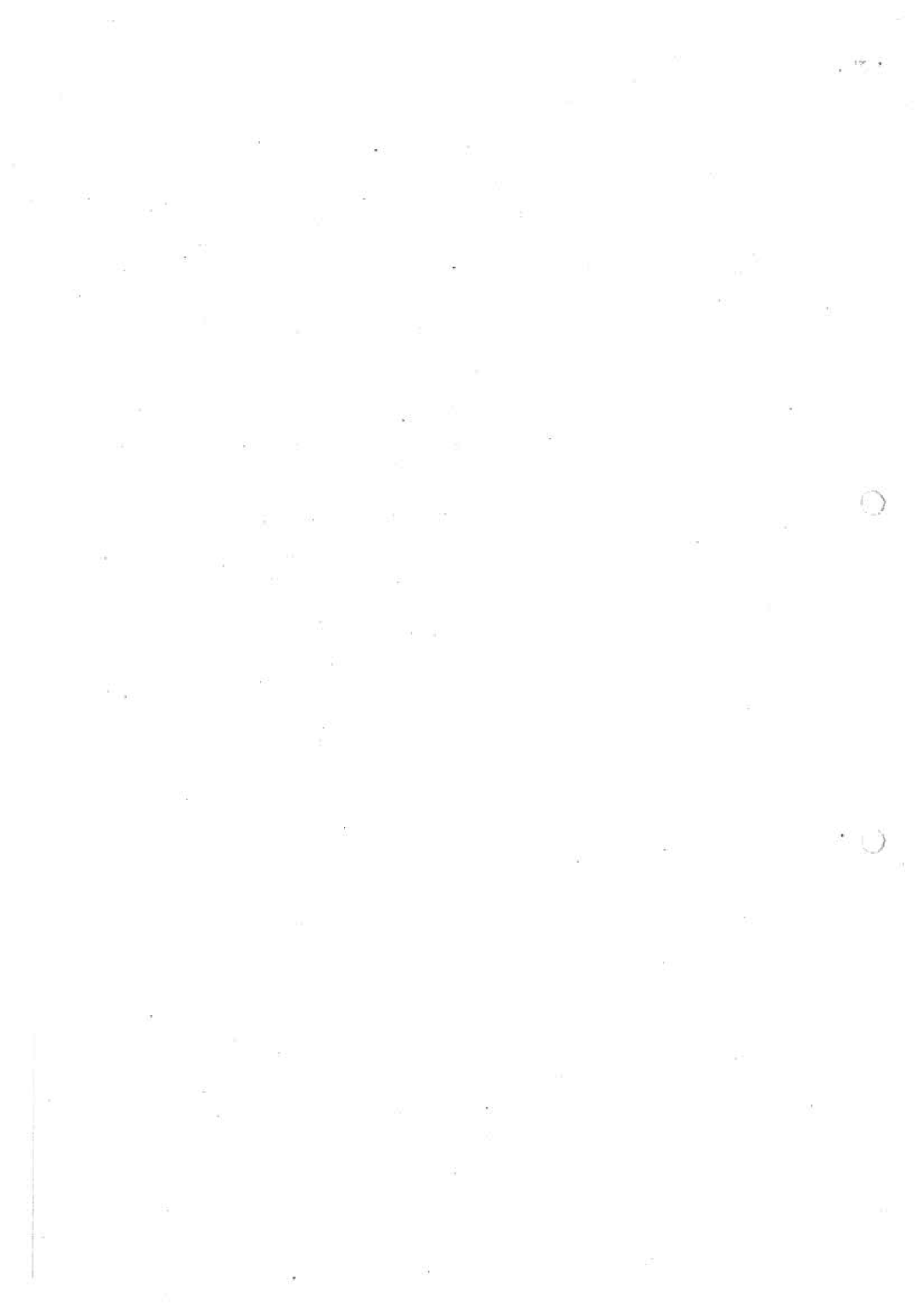
Eksempelvis har Friluftsrådet påpeget en problematisk situation i Gl.Rye/Rodelund, hvor trafikbelastningen i en kommende grusgrav vil medføre, at områdets karakter ændres fra at være et meget fredeligt og rekreativt område, til at være påvirket af en stor mængde tung trafik. Det betyder bl.a., at den nærliggende spejdergruppe vil blive begrænset i sine udfoldelsesmuligheder, idet spejderledere og forældre vil være betænkelige ved at lade børn og unge færdes i området. Ydermere vil det have betydning for turister og naturbrugere i området.

Friluftsrådet har ikke yderligere kommentarer.

Med venlig hilsen

Maria Kock-Jensen

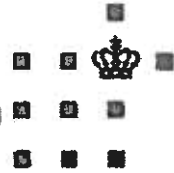
Maria Kock-Jensen
Friluftspolitisk konsulent

S. 97

FBE Forsvarets Bygnings- og
Etablissemestjeneste

FORSVARETS BYGNING- OG
ETABLISSEMENTSTJENESTE

FBE FBE-HA U
09.02.00
2008/001862 - 238246 2011-12-05
(Bedes anført ved henvendelser)

Til:
Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
nst@nst.dk

Eft.
Forsvarsministeriet, Att. fmn-mkr
Forsvarskommandoen, Att. fko-pla207

Emne:
Besvarelse af høring vedrørende evaluering af råstofloven.

Ref.:
Naturstyrelsens skrivelse af den 14. november 2011, j.nr. NST-700-00014.

1. Forsvarets Bygnings- og Etablissemestjeneste (FBE) har modtaget den ved ref. anførte skrivelse. FBE har følgende bemærkninger:

2. FBE kan oplyse, at myndighederne under forsvarsministeriet ikke har bemærkninger til den fremsendte skrivelse, der på det foreliggende grundlag ikke vurderes at have betydning for myndighedernes aktiviteter.

Postadresse
Arsenalvej 55
9800 Hjørring

Besøgsadresse
Arsenalvej 55
9800 Hjørring

Telefon
99 24 11 11
Gennemvalg:
9924 1514

Telefax
33 32 10 29

E-mail og Internet
fbe@mil.dk

EAN: 5798000201286

CVR: 16 28 71 80

www.forsvaret.dk/fbe

3. Spørgsmål i forbindelse med ovenstående kan rettes til sagsbehandler Rikke Dirren på telefon 9924 1514 eller e-mail fbe-hes06@mil.dk

E.b.

**JAN BOLL JESPERSEN
kontorchef
Chef for Handelsafdelingen**

**Intern fordeling:
FBE-CHHA**

S. 4;

Petersen, Ellen Hjort**Fra:** Carl Bisgaard (cbi) [Carl.Bisgaard@kyst.dk]**Sendt:** 6. december 2011 19:24**Til:** NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse**Emne:** j.nr. NST-700-00014 : Bemærkninger til "Udkast til notat vedrørende evaluering af råstofloven med henblik på høring"

Kystdirektoratet har følgende generelle bemærkninger til det udsendte materiale:

For Kystdirektoratets vedkommende er det uhensigtsmæssigt med de – set fra vores side – meget korte indvindingstilladelser, vi hidtil har haft, og nok fornemmer også vil være gældende for os fremover, idet Kystdirektoratets behov for sand til kystfodring jo rækker "uendeligt" langt frem i tiden. Det forekommer ligeledes uhensigtsmæssigt, at skulle standse indvindingen i et område, fordi indvindingstilladelsen udløber, før de råstofressourcer, som der er givet indvindingstilladelse til, er opbrugt. Her ville det være betydeligt nemmere – og samtidig give en bedre udnyttelse af et givent indvindingsområde - hvis indvindingstilladelsen kunne gives på "ubestemt tid" og gælde indtil de tilladte mængder var indvundet. Alternativt burde der i loven indbygges en let tilgængelig mulighed for at opnå forlængelse af en indvindingstilladelse - såfremt de tilladte indvindingsmængder ikke er blevet indvundet – uden at skulle starte en helt ny ansøgningsprocedure.

Med venlig hilsen

Carl Bisgaard
Analyse og Plan, Projektleder

(45) 99 63 63 31

cbi@kyst.dk

Højbovej 1 • DK 7620 Lemvig
(45) 9963 6363 • www.kyst.dk

 Kystdirektoratet
Danish Coastal Authority

Petersen, Ellen Hjort

Fra: Marie Løvbjerg (KFST) [mal@kfst.dk]
Sendt: 6. december 2011 14:40
Til: Petersen, Ellen Hjort
Emne: Svar: Høring vedrørende evaluering af råstofloven

Kære Ellen

Tak for din e-mail af 18. november 2011, hvormed du fremsender en orientering om Naturstyrelsens notat vedrørende evaluering af råstofloven.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen finder det mest korrekt sprogligt, at ændre formuleringen i første afsnit i evalueringens kapitel 9 (side 19 i det fremsendte udkast), så der ikke står "og dermed større konkurrence". Det foreslås at formuleringen udgår, som vi foreslog i vores bemærkninger til Naturstyrelsens udkast til evaluering sendt den 26. september 2011, eller erstattes med følgende: "og dermed potentiale for en øget konkurrence".

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen finder det endvidere positivt, at Naturstyrelsen har valgt at tage auktionssystemet op til overvejelse efterhånden som der høstes flere erfaringer med systemet.

Derudover har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ikke bemærkninger til Naturstyrelsens udkast til evaluering af råstofloven.

Med venlig hilsen

Marie Løvbjerg

Fuldmægtig/Head of section
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen/
Danish Competition and Consumer Authority
Direkte +45 4171 5199
E-mail mal@kfst.dk

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf. +45 4171 5000

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen fremmer vækst og nye muligheder ved at styrke konkurrencen og forbedre samspillet mellem forbrugere og virksomheder.

Fra: Petersen, Ellen Hjort [mailto:EHP@nst.dk]
Sendt: 18. november 2011 16:11
Til: Jacob Schaumburg-Müller (KFST); Marie Løvbjerg (KFST)
Cc: "Ølgaard, Lisbet"; Nielsen, Dorthe
Emne: Høring vedrørende evaluering af råstofloven

Kære Jacob og Marie

Med henvisning til vores møde den 19. september 2011 fremsendes hermed til jeres orientering Naturstyrelsens udkast til notat vedrørende evaluering af råstofloven. Der er svarfrist for bemærkninger den 6.

06-12-2011

december 2011.

Med venlig hilsen
Ellen Hjørt Petersen
Cand. Agro
Vandplaner og havmiljø
Dir til.: (+45) 72 54 49 36
EHP@nsl.dk

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
DK - 2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 20 00
www.naturstyrelsen.dk

Officielle mails bedes sendt til nst@nsl.dk

Petersen, Ellen Hjort

Fra: Philippa Pedersen [ppe@ENS.DK]
Sendt: 6. december 2011 09:28
Til: NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse
Cc: Mette Cramer Buch; Ulla Elm-Larsen; Camilla Brovang
Emne: Høring vedrørende evaluering af råstofloven - NST-700-00014

Energistyrelsen har ingen bemærkninger til nedenstående høring.

Venlig hilsen

Philippa Pedersen

Assistent
 Energiindvinding
 Direkte tlf.: 3392 6804
 E-post: ppe@ens.dk

 Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
 Energistyrelsen
 Amaliegade 44, 1256 København K
 Tlf: 33926700, e-post: ens@ens.dk, hjemmeside: www.ens.dk

Fra: Petersen, Ellen Hjort [mailto:EHP@nst.dk] **På vegne af NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse**

Sendt: 14. november 2011 18:00

Til: Danmarks Fiskeriforening; post@sportfiskerforbundet.dk; for-mand.daff@gmail.com; Miljøteknisk
 Branche forening; info@danskerhverv.dk; Dansk Fritidsfiskerforbund; Dansk Industri; Dansk Ornitologisk
 Forening; Dansk Sportsdykker Forbund; bgi@danskehavne.dk; ssg@danskbyggeri.dk; fr@friluftsr?det.dk;
 GEUS; h?ring.dk@greenpeace.org; Landsforeningen Levende Hav; Danmarks Naturfredningsforening;
 info@shipowner.dk; bgstone@bgstone.dk; danshells@rasmussen.mail.dk; flintholm@jmb.dk;
 pa@gorrissenfederspiel.com; aabyskov@bjerrum-jensen.dk; kroghs@kroghs-as.dk; soematerialer@ncc.dk;
 lp@mse-as.dk; flemming@naestved-sten-grus.dk; gordon@sandship.fo; jette.rohde@stenoggrus.dk;
 emil.sekstant@gmail.com; mail@rohde-nielsen.dk; info.ronne@sibelco.com; storebaelt@mail.tele.dk;
 info@svenborguddybning.dk; tnr@thyboron-nordsoral.dk; jmdc@mail.dk; grus@gert-agesen.dk;
 normann@has.dk; info@byoghavn.dk; mail@naturerhverv.dk; Kystdirektoratet; Energistyrelsens officielle
 postkasse; åå Forsvarsministeriet; åå Kulturarvsstyrelsen; åå Søfartsstyrelsen; Søværnets Operativ
 Kommando

Emne: Høring vedrørende evaluering af råstofloven

Her sender Naturstyrelsen udkast til notat om evaluering af råstofloven i høring.

Naturstyrelsen skal bede om eventuelle bemærkninger til udkastet **senest den 6. december 2011.**

Bemærkningerne bedes fremsendt skriftligt til Naturstyrelsen per mail nst@nst.dk eller per almindelig brev med henvisning til j.nr. NST-700-00014.

Naturstyrelsen gør opmærksom på at materialet tillige vil være at finde på høringsportalen www.borger.dk og styrelsens [hjemmeside](http://www.ens.dk).

Med venlig hilsen
 Ellen Hjort Petersen
 Cand. Agro
 Vandplaner og havmiljø
 Dir tlf.: (+45) 72 54 49 36
 EHP@nst.dk

Miljøministeriet

06-12-2011

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
DK - 2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 20 00
www.naturstyrelsen.dk

Officielle mails bedes sendt til nst@nst.dk